

ÚTGÁFA 4.0
15.02.2023

VIÐBRAGÐSÁÆTLUN
HEILBRIGÐISSTOFNUNAR

Heilbrigðisstofnun Suðurnesja

Heilbrigðisstofnun Suðurnesja

Ríkislögreglustjórnin

Sóttvarnalæknir

Viðbragðsáætlun Heilbrigðisstofnunar Suðurnesja

2023

Verkefnastjórn

Fjölur Freyr Guðmundsson, framkvæmdastjóri lækninga HSS

Alma María Rögnvaldsdóttir, framkvæmdastjóri hjúkrunar HSS

Andrea Klara Hauksdóttir, deildarstjóri heilsugæslu Rnb HSS

Helga Signý Hannesdóttir, þróunar- og gæðastjóri HSS

Viðbragðsáætlun Heilbrigðisstofnunar Suðurnesja er eingöngu vistuð á rafrænu formi á vef stofnunarinnar

Vefslóð: www.hss.is

EFNISYFIRLIT

FORMÁLI	5
SKAMMSTAFANIR.....	6
ORDSKÝRINGAR	8
1.0 INNGANGUR	10
2.0 STAÐHÆTTIR OG MARKMIÐ	11
2.1 UPPTÖKUSVÆÐI HEILBRIGÐISSTOFNUNAR OG HÆTTA Á LÝÐHEILSUÓGN INNAN SVÆÐISINS	12
3.0 SKILGREININGAR (VIRKJUN OG ALMANNAVARNASTIG)	13
3.1 VIRKJUN ÁÆTLUNARINNAR	13
3.2 FLOKKUN ALMANNAVARNASTIGA.....	15
4.0 BOÐUN	16
4.1 TENGL ÁÆTLANA HEILBRIGÐISSTOFNANA VIÐ AÐRAR VIÐBRAGÐSÁÆTLANIR	17
5.0 STJÓRNKERFI	18
5.1 SKIPULAG ALMANNAVARNA	19
5.2 VERKÞÁTTASTJÓRAR.....	20
5.3 STJÓRNSKIPULAG HEILBRIGÐISSTOFNANA INNAN SKIPULAGS ALMANNAVARNA	21
5.4 STJÓRNSKIPULAG VEGNA SÓTTVARNA	22
5.5 FJÖLMIÐLAR.....	23
5.6 FJÖLMIÐLATENGILL HEILBRIGÐISSTOFNUNAR	23
5.7 SÁLÆNN STUÐNINGUR OG ÁFALLAHJÁLP	24
6.0 STARFSSVÆÐI INNAN STOFNUNAR OG LÁGMARKSMÖNNUN	25
6.1 LÁGMARKSMÖNNUN STOFNUNAR.....	25
6.2 TALNING/SKRÁNING POLENDI	26
7.0 VÖKTUN, ÁHÆTTUMAT, YFIRLIT YFIR VIÐBRÖGÐ OG BÚNAÐ	27
7.1 HÓPSLYS.....	27
7.2 NÁTTÚRUVÁ.....	27
7.3 BAKTERÍUR, VEIRUR, ÖNNUR SMITEFNI, EITRUN EÐA GEISLAVIRKNI	28
7.4 YFIRLIT YFIR VIÐBRÖGÐ HEILBRIGÐISSTOFNANA Í FARSÓTTUM	29
7.5 ROFINN REKSTUR HEILBRIGÐISSTOFNUNAR	31
7.6 BIRGÐAHALD INNAN HEILBRIGÐISUMDÆMA OG Á LANDSVÍSU	32
7.7 HLÍÐARBÚNAÐUR Í UMSJÓN SÓTTVARNALÆKNIS.....	32
8.0 VERKEFNI STARFSFÓLKS - GÁTLISTAR	33
8.1 UMDÆMIS- OG SVÆÐISLÆKNIR SÓTTVARNA (UMD/SVÆ - SVL)	34
8.2 VIÐBRAGÐSSTJÓRN HEILBRIGÐISSTOFNUNAR (VBS)	35
8.3 VAKTHAFANDI LÆKNIR.....	36
8.4 HJÚKRUNARFRÆÐINGAR Á ÚTKALLSLISTA BJARGIR.IS.....	37
8.5 GREININGARSVEIT HSS.....	38
8.7 DEILDARSTJÓRI OG YFIRLÆKNIR LEGUDEILDAR	39
8.8 YFIRMAÐUR MYNDGREININGAR	40
8.9 YFIRMAÐUR RANNSÓKNARDEILDAR	41
8.10 VERKEFNASTJÓRI SÝKINGAVARNA.....	42
8.11 ÖRYGGISSTJÓRI.....	43
8.12 SÍMAVAKT.....	44
8.13 FORSVARSMÁÐUR ÁFALLATEYMISS HSS.....	45
8.14 APÓTEK/LYFJAFRÆÐINGUR.....	46
8.15 HEILBRIGÐIS- OG LÆKNARITARAR.....	47
9.0 SAMSKIPTALEIÐIR	48
9.1 GRUNNSKIPULAG FJARSKIPTA (TETRA)	48
10.0 KORT	51
11.0 DREIFINGARLISTI	53
12.0 BREYTINGASAGA	54

13.0	VIÐAUKAR	55
	VIÐAUKI 13.1 LÖG OG REGLUGERÐIR.....	55
	VIÐAUKI 13.2 GÁTLISTI VEGNA SJÚKLINGAMÓTTÖKU Í SJÚKDÓMSFARALDRI.....	56
	VIÐAUKI 13.3 BRÁÐAFLOKKUN OG ÁVERKAMAT	57

Formáli

Sóttvarnalæknir, almannavarnadeild ríkislögreglustjóra og Landspítali hafa samið þetta sniðmát að viðbragðsáætlun fyrir heilbrigðisstofnanir. Tilgangurinn með gerð þess er að heilbrigðisstofnanir geti nýtt sér það við gerð eigin viðbragðsáætlana og að það jafnframt stuðli að auknum gæðum viðbragðsáætlana. Heilbrigðisstofnanir eru misstórar og starfsemi mismunandi, því þarf að laga sniðmátið að hverri stofnun fyrir sig.

Samkvæmt 15. grein laga um almannavarnir nr. 82/2008 ber ráðuneytum og undirstofnunum þeirra að gera viðbragðsáætlanir sem skulu undirritaðar og staðfestar af réttum yfirvöldum.

Ábyrgð á viðbragðsáætlun er á höndum stjórnar viðkomandi heilbrigðisstofnunar og eftirliti með innihaldi þeirra og gildistíma er sinnt af Embætti landlæknis.

Viðbragðsáætlanir eru vistaðar á opnum vef heilbrigðisstofnana.

Skammstafanir

112	Samræmd neyðarsímsvörun fyrir Ísland
AHS	Aðhlynningarstjóri
AST	Aðgerðastjórn/-stjóri
Avd-RLS	Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra
BF	Biðsvæði flutningatækja
BH	Biðsvæði hjálparliðs
BTB	Biðsvæði tækja og búnaðar
ECDC	Sóttvarnastofnun Evrópusambandsins (<i>European Centre for Disease Prevention and Control</i>)
EU-HSC	Nefnd um heilbrigðisöryggi á vegum Evrópusambandsins (<i>Health Security Committee of EU</i>)
EWRS	Vöktunar- og viðbragðskerfi Evrópusambandsins (<i>Early Warning and Response System</i>)
FMR	Fjarskiptamiðstöð ríkislögreglustjóra
GR	Geislavarnir ríkisins
HTC	Afkastageta heilbrigðisstofnunar (<i>Hospital Treatment Capacity</i>)
ID-nefnd	Kennslanefnd (<i>Identification nefnd</i>)
IHR	Alþjóðaheilbrigðisreglugerðin (<i>International Health Regulations</i>)
IL	Innri lokun
JRCC	Stjórnstöð Landhelgisgæslunnar
LHG	Landhelgisgæslan
EL	Embætti landlæknis
L og B	Verkpátturinn Leit og Björgun
LSH	Landspítali
LP	Lendingarsvæði fyrir þylur
MAST	Matvælastofnun
MÓT	Móttökustaður bjarga á slysavettvangi
NCC	Samhæfingarstöðin (<i>National Coordination Centre</i>)
RKÍ	Rauði krossinn á Íslandi
RLS	Embætti Ríkislögreglustjóra
S og F	Verkpátturinn sjúkra- og fjöldahjálp
SÁBF	Stjórnun-Áætlun-Bjargir-Framkvæmd, meginverkpættir verkpáttaskipurits neyðarstjórnunar
SAk	Sjúkrahúsið á Akureyri
SL	Slysavarnafélagið Landsbjörg
SLY	Slysstaður, svæði afmarkað með innri lokun
-SÓTT	Mengaður vettvangur (eitur, smit, geislavirkni, óþekkt orsök)
SSA	Söfnunarsvæði aðstandenda á slysavettvangi
SSL	Söfnunarsvæði látinna á slysavettvangi
SSS	Söfnunarsvæði slasaðra/þolenda á slysavettvangi
SSÚ	Söfnunarsvæði útsettra. Í sóttvarnaáætlunum eru útsettir nefndir þolendur og söfnunarsvæði er skipt í þrjú vinnusvæði, þ.e. vinnusvæði útsettra með einkenni og vinnusvæði útsettra án einkenna. Autt vinnusvæði er á milli þessara svæða til að hindra útbreiðslu
SST	Samhæfingarstöðin, Skógarhlíð 14, Reykjavík
SSUS	Stjórnskipuð samstarfsnefnd um sóttvarnir

SVFD	Sýkla- og veirufræðideild
SVL	Sóttvarnalæknir
STJÓRNUN	Hluti af SÁBF (Stjórnandi á neyðartímum)
Tetra	Fjarskiptakerfi viðbragðsaðila (<i>Terrestrial Trunked Radio</i>)
Umd/svæ-SVL	Umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna
VETTVANGUR	Slysstaður og þau svæði sem viðbragðsaðilar setja upp í kringum hann
VBS	Viðbragðsstjórn heilbrigðisstofnunar
VST	Vettvangsstjórn-stjóri
YL	Ytri lokun
WHO	Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin (<i>World Health Organization</i>)

Orðskýringar

Aðgerðastjórn (AST): Undir stjórn lögreglustjóra starfar aðgerðastjórn að samræmingu innan umdæmis. Við ógn er varðar lýðheilsu tekur umdæmislæknir sóttvarna sæti í AST. AST er bakland vettvangsstjórnar.

Alþjóðleg lýðheilsuógn (PHEIC): Bráð ógn við lýðheilsu sem varðar þjóðir heims (*Public Health Emergencies of International Concern*). Óvenjulegur atburður sem er skilgreindur samkvæmt IHR sem hætta fyrir lýðheilsu vegna útbreiðslu sjúkdóma á milli landa og sem atvik sem getur útheimt samstíllt, alþjóðleg viðbrögð.

Áhættumat: Mat á hættu. Greining áhættuþátta og mat á líkum á að tjón geti orðið. Ef líkur á tjóni eru taldar miklar er gripið til mótvægisáðgerða, s.s. birgðir auknar og skráð áætlun um fyrstu viðbrögð ef hættuástand skapast.

Áverkamat: Hluti af bráðaflokkunarkerfi. Framkvæmt af heilbrigðisstarfsmanni á söfnunarsvæði. Áverkamat gefur frekari upplýsingar um ástand þolenda á vettvangi.

Áætlanir: Hluti af SÁBF. Áætlanagerð við neyðarstjórnun.

Bjargir: Hluti af SÁBF. Bjargir eru mannskapur, búnaður og aðföng sem notuð eru í aðgerðum.

Bráðaflokkun: Bráðaflokkun er framkvæmd þegar fleiri eru slasaðir en þeir sem koma til hjálpar. Bráðaflokkun felur í sér að koma þeim fyrst til hjálpar sem mest þurfa á heilbrigðisþjónustu að halda. Notaðir eru litakóðar til flokkunar.

Bráðamengun: Mengun sem verður skyndilega og krefst tafarlausra áðgerða.

Framkvæmd: Hluti af SÁBF. Framkvæmdir áðgerða og samskipti við slysstað.

Grundvallarsmitgát: Grundvallarvarúð gegn sýkingum, óháð uppruna, sem felur í sér rof smitleiða (m.a. handhreinsun og notkun viðeigandi hlífðarbúnaðar eftir því hvaða smitleið er um að ræða). Nánari upplýsingar um smitgát má finna á [vef Embættis landlæknis](#).

Lýðheilsuógn (Public health risk): Atvik sem getur haft skaðleg áhrif á heilbrigði hópa fólks og er þar sérstaklega átt við sjúkdóm eða mengun sem gæti skapað alvarlega og beina hættu.

Matarborinn sjúkdómur: Er matareitrun eða matarsýking sem berst í fólk með matvælum þ.m.t. neysluvatni.

Matareitrun: Er sjúkdómur af völdum eiturefna frá bakteríum, sveppum, eitruðum þörungum, eða af völdum annarra efna sem geta valdið eitrun sem berst með matvælum.

Matarsýking: Er sjúkdómur af völdum baktería, veira eða snýkjudyra sem berst með matvælum.

Meginreglur viðbúnaðar: Almennt byggja viðbrögð á fjórum meginreglum. Þær eru grenndarreglan, samkvæmnisreglan, sviðsábyrgðarreglan og samhæfingarreglan. Kjarni þeirra er þessi: *Grenndarreglan* segir fyrir um að æskilegt er að áætlanagerð, forvarnir og viðbrögð séu að sem mestu leyti í höndum þeirra sem næst standa borgurinum, það er sveitarstjórnnum og svæðisbundnum fulltrúum ríkisins. *Samkvæmnisreglan* segir að best sé að byggja viðbrögð við hvers kyns vá á þeirri reynslu sem skapast í daglegum störfum viðbragðsaðila og því stjórnskipulagi sem stuðst er við í daglegum störfum. *Sviðsábyrgðarreglan* segir fyrir um að ábyrgð aðila breytist ekki eftir umfangi atburða og nauðsynlegum viðbúnaði vegna þeirra. Hver sinnir sínu hvort sem um er að ræða dagleg verkefni eða almannavarnaástand. *Samhæfingarreglan* segir til um að allir hafi skyldu til að vinna saman og samhæfa störf sín í víðum skilningi.

Opinberar sóttvarnaráðstafanir: Takmarkanir á ferðafrelsi, einangrun smitaðra, sóttgreinsun, sóttkví eða samkomubann.

Samhæfingarstöðin (SST): Stjórnstöð í Skógarhlíð 14, Reykjavík. Samræmir aðgerðir á landsvísu og er tengiliður við stofnanir utan umdæmis, stjórnvöld og erlenda aðstoð. Stöðin er einnig bakland aðgerðastjórnar innan lögreglu-/sóttvarnaumdæmis.

Smitferja (Vector): Skordýr eða annað dýr sem að jafnaði ber með sér sýkil sem getur skapað hættu fyrir lýðheilsu.

Smitgeymir (Reservoir): Dýr, planta eða efni þar sem sýkill sem getur ógnað lýðheilsu hefst við að öllu jöfnu.

Sóttgreinsun (Disinfection): Aðgerðir til að halda sýklum á líkama manna eða dýra eða í eða á farangri, farmi, gámum, farartækjum, vörum og pósthöggum í skefjum eða eyða þeim með efnafræðilegum eða eðlisfræðilegum aðferðum.

Skordýraeyðing (*Disinsection*): Ferli þar sem gerðar eru heilbrigðisráðstafanir til að halda í skefjum, eða eyða skordýrum sem hafast við í farangri, farmi, gámum, farartækjum, vörum og póstböggjum og eru smitferjur fyrir sjúkdóma sem leggjast á menn.

Skráningarskyldir sjúkdómar: Með skráningarskyldu er átt við skyldu heilbrigðisstarfsmanna til að senda sóttvarnalækni ópersónugreinanlegar upplýsingar um sjúkdómstilvik sem talin eru upp í reglugerð um skýrslugerð vegna sóttvarna nr. 221/2012.

Tilkynningarskyldir sjúkdómar: Með tilkynningarskyldu er átt við þá skyldu að senda sóttvarnalækni persónugreinanlegar upplýsingar um sjúkdómstilvik sem talin eru upp í reglugerð um skýrslugerð vegna sóttvarna nr. 221/2012.

Vettvangsstjórn (VST): Er stjórn að vettvangsstjóra skipuðum af AST. VST stýrir úrlausnum á vettvangi með það að markmiði að koma á venjubundu ástandi. Verkbáttastjórar heyra undir VST.

Viðbótarsmitgát/einangrun: Einangrun sjúklings með grun um eða staðfest er að hann sé með smitandi örveru/farstóttarörveru. Einangrun skv. smitleiðum (snerti-, dropa- eða úðasmit eða samsettar smitleiðir).

1.0 Inngangur

Viðbragðsáætlun þessari er ætlað að segja fyrir um skipulag og stjórn aðgerða innan heilbrigðisstofnunarinnar í kjölfar atviks sem kallar á aukin viðbrögð starfsmanna stofnunarinnar. Áætlunin er unnin af Ölmú Maríu Rögnvaldsdóttur, framkvæmdastjóra hjúkrunar HSS, Andreu Klöru Hauksdóttur, deildarstjóri heilsugæslu HSS, Helgu Signý Hannedsóttur, þróunar- og gæðastjóri HSS og Fjölni Frey Guðmundssyni, framkvæmdastjóra lækninga HSS.

Atvik getur verið af völdum slyss, náttúruhamfara, sjúkdómsfaraldurs, eiturs, mengunar eða af óþekktum uppruna.

Við gerð áætlunarinnar er stuðst við lög um heilbrigðisþjónustu nr. 40/2007, lög um almannavarnir nr. 82/2008 og lög um sóttvarnir nr. 19/1997, einnig reglugerð nr. 817/2012 er varðar sóttvarnaráðstafanir. Að auki styðst áætlunin við Alþjóðaheilbrigðisreglugerðina (IHR-2005) og *Strategic framework for Emergency preparedness*, WHO-2017.

Viðbragðsáætlun Heilbrigðisstofnunar Suðurnesja (HSS) er ætlað að vera til leiðbeiningar um viðbragðsáætlanagerð HSS en ekki er um endanleg fyrirmæli að ræða.

Ábyrgð á áætlun þessari er á höndum stjórnar heilbrigðisstofnunar og hefur áætlunin verið send til umsagnar og samþykkt af sóttvarnalækni, almannavarnanefnd Suðurnesja og almannavarnadeild ríkislögreglustjóra. Áætlunin skal endurskoðuð a.m.k. á fimm ára fresti, en yfirfarin árlega t.d. hvað varðar boðleiðir, gátlista og starfssvæði innan stofnunar. Ef miklar breytingar verða á starfsemi stofnunarinnar skal áætlunin þegar í stað endurskoðuð.

Áætlunin er vistuð á opinni vefsíðu HSS – www.hss.is

Áætlun þessi tekur þegar gildi.

Reykjanesbær 15.02.2023

Fjölnir Frey Guðmundsson, framkvæmdastjóri lækninga HSS

Alma María Rögnvaldsdóttir, framkvæmdastjóri hjúkrunar HSS

Andrea Klara Hauksdóttir, deildarstjóri heilsugæslu HSS

Helga Signý Hannedsóttir, þróunar- og gæðastjóri HSS

2.0 Staðhættir og markmið

Markmið viðbragðsáætlunar heilbrigðisstofnunar er eftirfarandi:

- Að tryggja skipulögð viðbrögð allra hlutaðeigandi aðila innan sem utan stofnunar.
- Að lágmarka eða fyrirbyggja, ef þess er kostur, áhrif atviks af hvaða toga sem er; slys/rofinn rekstur/smit/mengun/geislavirkni/náttúruvá/óvæntur atburður og vernda lýðheilsu og umhverfi.
- Að tryggja óskerta þjónustu til allra hlutaðeigandi.
- Að innleiða ákvæði IHR og tryggja upplýsingamiðlun innan stofnunar/samstarf innanlands og yfir landamæri.
- Að skapa samkvæmni í viðbrögðum við óútreiknanlegum aðstæðum.
- Að auðvelda ákvarðanatöku í bráðaaðstæðum.
- Að auka gegnsæi og uppfylla skilyrði samkvæmt lögum landsins.

Staðhættir stofnunar og helsta þjónusta:

Heilbrigðisstofnun Suðurnesja er staðsett að Skólavegi 6, 230 Reykjanesbæ sem veitir almenna sjúkrahús- hjúkrunar- og heilsugæsluþjónustu ásamt slysa- og bráðamóttöku. Stofnunin rekur jafnframt heilsugæslustöð í Grindavík, Víkurbraut 62 í verslunarhúsinu á efri hæð og 20 rúma hjúkrunardeild, Víðihlíð í Grindavík.

Heilbrigðisstofnun Suðurnesja er staðsett í miðbæ Keflavíkur við hlið skrudgarðs og Myllubakkaskóla. Reykjanesbraut liggur ofan við bæinn en greiðasta leið þaðan er niður Aðalgötu að Hringbraut og þar inn á Skólaveg. Einnig er greið leið frá Hafnargötu sem er aðalverslunargata Reykjanesbæjar og liggur meðfram sjónum. Þaðan er hægt að beygja inn á Skólaveg.

Leifsstöð er í um 6 km fjarlægð frá HSS. Reykjanesbraut liggur á milli HSS og Leifsstöðvar. Hafnir í næsta nágrenni HSS eru eftirfarandi: Keflavíkurhöfn, Njarðvíkurhöfn, Helguvíkurhöfn, Grindavíkurhöfn, Sandgerðishöfn. Smábátahöfn er við Grófina í Keflavík. Einnig eru litlar hafnir í Vogum og Garði.

Stofnunin þjónar íbúum Suðurnesja og helstu byggðakjarnar eru Reykjanesbær (21.306), Grindavíkurbær (3.632), sveitafélagið Vogar (1.391) og Suðurnesjabær (3.831). Íbúafjöldi er samtals 30.160. Stofnunin þjónar einnig ferðamönnum sem eiga leið um Alþjóðaflugvöllinn Leifsstöð ásamt starfsfólki þeirrar stofnunar.

Stofnunin skiptist í heilsugæslusvið, hjúkrunarsvið og sjúkrahússvið með sólarhringsþjónustu. Á sjúkrahússviði er 23. rúma lyflækningadeild, 4ra rúma fæðingadeild (ljósmæðravakt) og 20 rúma hjúkrunardeild í Víðihlíð í Grindavík. Heimahjúkrun í Reykjanesbæ þjónar öllum Suðurnesjum nema Grindavík en þar er heimahjúkrun rekin frá Víðihlíð. Á heilsugæslusviði er hefðbundin heilsugæsluþjónusta í Reykjanesbæ og Grindavík. Í Reykjanesbæ er slysa- og bráðamóttaka. Stoðdeildir eru röntgen, rannsókn og sjúkrabjálfun. Fjöldi starfsmanna á HSS er að jafnaði um 300 manns í 200 stöðugildum.

Helstu byggingar stofnunar, aðsetur og aðkomuleiðir	Fjöldi rúma, fjöldi starfsmanna (miðgildi)	Þjónusta sem veitt er innan hverrar byggingar (bráðamóttaka, gjörgæsla, skurðstofur)	Helstu símanúmer og netföng
Heilbrigðisstofnun Suðurnesja Skólavegi 6	23 rúm á sjúkradeild D, 4 rúm á ljósmæðravakt, 300 starfsmenn í 200 stöðugildum	Heilsugæsla, slysa og bráðamóttaka, sjúkradeild, Heimahjúkrun, rannsókn, myndgreining, sjúkrabjálfun	422-0500 hss@hss.is

Víðihlið hjúkrunardeild Austurvegi 5 Grindavík	20 rúm 38 starfsmenn	Hjúkrunarheimili Heimahjúkrun	422-0700 hss@hss.is
---	-------------------------	----------------------------------	------------------------

Tafla 2.1. Staðhættir og almennar upplýsingar um heilbrigðisstofnunina

2.1 Upptökusvæði heilbrigðisstofnunar og hætta á lýðheilsuógn innan svæðisins

Í þessum kafla er gerð grein fyrir aðstæðum og helstu hættum innan upptökusvæðis stofnunar samkvæmt áhættuskoðun almannavarna árið 2011. Kort er að finna í kafla 10.

Fjöldi íbúa innan upptökusvæðis og helstu þéttbýliskjarnar	Fjöldi 30160 (07.2022) Reykjanesbær (21306), Grindavíkurbær (3632), Suðurnesjabær (3831), Vogar (1391)
Meðaltalsfjöldi ferðamanna innan upptökusvæðis og helstu ferðamannastaðir	Leifsstöð, Bláa Lónið, Reykjaneshringurinn, Svartsengi
Þekkt náttúruvá á upptökusvæði	Jarðskjálftar, eldgos, vá vegna veðurs
Hætta á samgönguslysi á landi- helstu staðir (jarðgöng, brýr, þjóðvegur 1 o.s.frv.)	Reykjanesbraut, umferð 18000 /sh, Grindavíkurvegur v. mikils fjölda ferðamanna sem fara þar um.
Hætta á samgönguslysi á sjó vegna skipaumferða	Veðurvá í innsiglingu Grindavíkur- og Sandgerðishafnar, mikil skipaumferð í kringum skagann
Hætta á samgönguslysi vegna flugumferðar (flugvellir)	Alþjóðaflugvöllur / Keflavíkflugvöllur
Lýðheilsuvá	Heimsfaraldur, matarsýking, dýrasjúkdómar sem geta borist í menn, mengun s.s. klór, saurmengun
Lýðheilsuvá vegna hættulegra efna	Flugvélaeldsneyti sem flutt er frá olíuhöfninni í Helguvík og eldsneyti flutt um Reykjanesbraut

Tafla 2.2. Mannfjöldi innan upptökusvæðis heilbrigðisstofnunar og þekktar hættur

3.0 Skilgreiningar (virkjun og almannavarnastig)

Hér er fjallað um aðdraganda virkjunar á mismunandi almannavarnastigum. Áður en til virkjunar kemur þarf að kanna uppruna atviks og hugsanlegar afleiðingar. Gera þarf fyrsta áhættumat, sjá töflu 3.1 og meta hvort atvik geti verið ógn við lýðheilsu og/eða við starfsemi stofnunarinnar.

Nánar um uppruna atviks:

- Hópslys.
- Náttúruvá.
- Atvikið er af völdum eiturefna eða geislavirkra efna.
- Atvikið er af völdum baktería, veira eða annarra smitefna.
- Rofinn rekstur heilbrigðisstofnunar.
- Atvikið fellur ekki undir ofantaldar skilgreiningar.

3.1 Virkjun áætlunarinnar

Tilkynning um atburð sem kallar á virkjun stofnunarinnar skal umsvifalaust berast til vakthafandi lækni/hjúkrunarfræðings til ákvörðunar um stig viðbúnaðar, þ.e. ÓVISSUSTIG, HÆTTUSTIG eða NEYÐARSTIG.

Þegar vakthafandi læknir/hjúkrunarfræðingur fær boð um virkjun þá:

1. Boðar viðbragðsstjórn (VBS) heilbrigðisstofnunar, sjá skipan á bls 17.
2. Upplýsir samstarfsfólk um viðbúnað í gegnum sí mavakt eða eftir öðrum leiðum.
3. Bíður frekari upplýsinga og fyrirmæla frá viðbragðsstjórn heilbrigðisstofnunar.

Atvik	Spurningar er varða lýsingu, áhættumat og viðbrögð	Upplýsingaveitur
Lýsing á atviki Uppruni og afleiðingar Áhrif talin lítil, miðlungs eða mikil Niðurstaða áhættumats segir til um virkjun áætlunar heilbrigðisstofnunar og almannavarnastig (óvissu-, hættu- eða neyðarstig)	- Hvenær varð vart við atvik? - Er vitað hvenær atvik hófst? - Hvert er eðli atviks: Sly, náttúruvá, rofinn rekstur, smitefni, eiturefni, geislar eða ekki vitað? - Er atvikið þekkt eða óvenjulegt? - Hver er fjöldi þolenda? - Hversu margir eru með einkenni (hlutfall barna og fullorðinna) - Eru mannslíf í hættu? Hefur orðið dauðsfall vegna atviks? - Er til meðferð? - Stærð og einkenni vettvangs? - Við slys: Eru niðurstöður bráðaflokkunar komnar fram? - Við mengun: Getur mengun dreift yfir stórt svæði – mikil útbreiðsla? - Er þéttbýli í nágrenni vettvangs? - Við mengun, hver er alvarleiki veikinda af völdum mengunar? - Við smitefni, hver er smitstuðullinn og alvarleiki sýkingar og smithraði? - Eru áhættuhópar þekktir, t.d. börn, aldraðir? - Geta utanaðakomandi þættir haft áhrif, t.d. veðurfar? - Er þróun atviks alvarlegra en búast má við? - Eru til upplýsingar um svipað atvik á öðrum vettvangi?	Heimildir: Heilbrigðiseftirlit Heilbrigðisstarfsmenn Neyðarlínan Almannavarnir Erlendir samstarfsaðilar s.s. ECDC, EWRS
Fyrstu viðbrögð	- Hafa fyrstu ráðstafanir þegar verið gerðar á vettvangi? - Þarf að auka viðbrögð án tafar? - Hvaða starfsmenn þarf að boða? - Þarf að kalla eftir hlífðarbúnaði? - Þarf að undirbúa sýnatöku frá fólki eða umhverfi? - Þarf að efla vöktun? - Þarf að undirbúa afkvíun/einangrun? - Þarf að undirbúa samráðsfund með starfsmönnum / viðbragðsaðilum?	Heimildir: Kallað eftir upplýsingum af vettvangi.
Skilgreina eðli atviks	- <i>Við hópshlys:</i> Niðurstaða bráðaflokkunar, aðstæður á vettvangi og þjóðerni - <i>Við náttúruvá:</i> Helstu afleiðingar fyrir lýðheilsu. (Flóð, öskufall o.s.frv.) - <i>Við rofinn rekstur heilbrigðisstofnunar:</i> Vatn, rafmagn, forföll starfsmanna - <i>Við smitefni:</i> Alvarleiki, smitleið og smitstuðull, meðgöngutími, meðferð, faraldsfræðileg staða? - <i>Við smitferju:</i> Uppruni, smitleiðir, áhrif á heilsu, magn. - <i>Við eiturefni/geislavirk efni:</i> Alvarleiki, möguleikar á dreifingu meðferð, móteitur, eiturvirkni, hvarfgirni, magn? - <i>Áhrif á lýðheilsu og umhverfi:</i> Möguleg dreifing yfir landamæri? - Er atvikið óvanalegt eða óvænt sem krefst aukinnar árvekni?	Heimildir Kallað eftir upplýsingum af vettvangi IHR - Viðauki 1 IHR - Viðauki 2 Leiðbeiningar WHO um notkun IHR - Viðauka 2
Fyrsta áhættumat Er áhætta fyrir lýðheilsu lítil, miðlungs eða mikil? Miðlungs- og mikil áhætta kallar á virkjun áætlunar.	- Meta þarf alvarleika atviks - lítil, miðlungs eða mikil. - Er hægt að draga úr áhrifum þess? - Hvað getur heilbrigðisstofnun tekið á móti mörgum þolendum? (HSC) - Eru nægar birgðir innan stofnunar? - Eru starfsmenn til staðar til að sinna þolendum? - Getur heilsuváin náð til fleiri einstaklinga - valdið hrinu eða faraldri? - Getur heilsuváin náð útbreiðslu innan stofnunar? - Er hægt að sótthreinsa/afmenga vettvang?	Heimildir IHR - viðauki 1 IHR - Viðauki 2 Leiðbeiningar WHO um notkun IHR - Viðauka 2
Þarf að kalla eftir frekari aðstoð? Geta áhrifin teygst sig yfir landamæri og valdið alþjóðlegri lýðheilsuógn? Ef svarið er „já“ þá þarf SVL að tilkynna atvik til WHO.	- Varðandi slys þarf að taka tillit til niðurstöðu bráðaflokkunar, áverkamats, aldurs og þjóðernis þolenda (kalla til sendiráð). - Varðandi sýkla þarf að taka tillit til smitdreifingar og smitstuðuls (R_0). - Varðandi smitferjugeyma (vectors harbourage) þarf að skoða hvort þeir geta dreift sér innan heilbrigðisstofnunar og/eða tekið sér bólfestu. - Varðandi eiturefni og geislavirk efni þarf að taka tillit til þess hvort hægt er að hafa hemil á losuninni, losunarmagni afgangsefna, losunarleiðum og mögulegri mengun sem kann að hafa áhrif á aðliggjandi svæði. - Hvaða umhverfisáhrif?	Heimildir: IHR - Viðauki 1 IHR - Viðauki 2 Leiðbeiningar WHO um notkun IHR - Viðauka 2

Tafla 3.1. Drög að áhættumati - unnið upp úr áhættumati vegna sóttar

3.2 Flokkun almannavarnastiga

Almannavarnastig eru flokkuð eftir alvarleika, umfangi viðbúnaðar og þörf á forgangshraða viðbragðsaðila samkvæmt reglugerð nr. 650/2009. Stig alvarleika eru **óvissustig, hættustig og neyðarstig**. Áætlanir heilbrigðisstofnana taka mið af þessum stigum og stig er tilgreint við virkjun samkvæmt niðurstöðu fyrsta áhættumats um alvarleika atviks.

Til að stytta texta í kafla 8 hafa gátlistar fyrir hættustig og neyðarstig verið sameinaðir.

ÓVISSUSTIG

Upplýsingasöfnun, áhættumat

ÓVISSUSTIG, einkennist af atburðarás sem hafin er og ætla má að geti leitt til þess að öryggi fólks eða byggðar sé stefnt í hættu. Á þessu stigi hefst samráð milli viðbragðsaðila og almannavarna. Þegar upplýsingar um eðli atburðar eru óljósar skal virkja á óvissustigi þar til fram koma nægilegar upplýsingar til að ákveða um frekari virkjun viðbragðsáætlunar. Leitað er eftir frekari upplýsingum eða boðun staðfest áður en frekari viðbrögð eru ákveðin. Samhæfingarstöðin eða 112 getur beðið heilbrigðisstofnun um að virkja skv. óvissustigi.

Aukið samráð, upplýsingaöflun, miðlun upplýsinga, áhættumat í stöðugri endurskoðun.

HÆTTUSTIG

Viðbúnaður vegna hættu

HÆTTUSTIGI er lýst yfir ef upplýsingar leiða í ljós að alvarlegt slys eða önnur vá hefur orðið eða er yfirvofandi í umdæminu. Á þessu stigi er hluti eða öll starfsemi stofnunar virkjuð. Einnig getur Samhæfingarstöðin beðið heilbrigðisstofnun að virkja á hættustigi vegna hættu eða slysa í öðrum umdæmum.

Aukið samráð, upplýsingaöflun, miðlun upplýsinga, áhættumat í stöðugri endurskoðun.

NEYÐARSTIG

Neyðaraðgerðir vegna atburða/allsherjarútkall

NEYÐARSTIGI er lýst yfir vegna slyss eða annarrar vár sem þegar hefur átt sér stað. Á þessu stigi er öll starfsemi stofnunar virkjuð. Verkefni einkennast af tafarlausum aðgerðum til lífsbjargandi aðstoðar og viðleitni til að afstýra frekari slysum og varna frekara tjóni. Samhæfingastöðin getur beðið heilbrigðisstofnun um að virkja skv. neyðarstigi.

Aukið samráð, upplýsingaöflun, miðlun upplýsinga, áhættumat í stöðugri endurskoðun.

4.0 Boðun

Þegar upplýsingar berast sem gefa tilefni til að virkja áætlunina skal vakthafandi læknir eða hjúkrunarfræðingur meta ástandið og ákveða í samráði við viðbragðsstjórn heilbrigðisstofnunar, á hvaða stigi skuli unnið. Upplýsa skal starfsmenn stofnunar ásamt AST/AV-nefnd og eftir atvikum 112/SST.

Stjórnandi á hverjum tíma þarf að kalla eftir fyrstu upplýsingum samkvæmt töflu 3.1. á bls: xx

1. **Hvað gerðist?** Slys, farsótt, mengun, eitrun, geislun, náttúruvá, annað.
2. **Fjöldi** þolenda og ástand þeirra (bráðaflokkun og áverkamat).
3. **Hvar?** Staðsetning atburðar ef viðeigandi, bær, gata og þess háttar.
4. **Hver tilkynnir?** Nafn og staðsetning.
5. **Aðstæður á vettvangi.** Hættur, veðurfar, þéttbýli/strjálbýli, færð og fleira.

Afboðun ráðstafana

Um leið og ljóst er að ekki þarf allar þær bjargar sem virkjaðar eru samkvæmt áætluninni skal tafarlaust hefja afboðun.

Um leið og vakthafandi hjúkrunarfræðingur eða læknir fær tilkynningu um afboðun þá upplýsir hann VBS stofnunarinnar og starfsmenn.

Skráning í Bjargargrunn Neyðarlínunnar og boðun starfsmanna heilbrigðisstofnunar

Neyðarlínan 112 boðar þá sem skráðir eru í Bjargargrunn heilbrigðisstofnunar samkvæmt beiðni viðbragðsstjórnar hverju sinni, sjá mynd 4.1. Ábyrgðaraðili heilbrigðisstofnunar vegna skráningar í www.bjargir.is er eftirfarandi: Snorri Björnsson, yfirlæknir heilsugæsluviðs HSS.

Eftirfarandi starfsmenn/stöður innan HSS fá boð á óvissustigi:

Heilbrigðisstarfsmenn sem skráðir eru í gagnagrunninn bjargir.is.

Eftirfarandi starfsmenn/stöður innan HSS fá boð á hættustigi:

Heilbrigðisstarfsmenn sem skráðir eru í gagnagrunninn bjargir.is.

Eftirfarandi starfsmenn/stöður innan HSS fá boð á neyðarstigi:

Heilbrigðisstarfsmenn sem skráðir eru í gagnagrunninn bjargir.is.

4.1 Tengsl áætlana heilbrigðisstofnana við aðrar viðbragðsáætlanir

Margar áætlanir geta verið virkjaðar á sama tíma og má telja líklegt að virkjun Landsáætlunar vegna heimsfaraldurs inflúensu kalli eftir virkjun viðbragðsáætlana heilbrigðisstofnana. Við virkjun hvernar áætlunar er tekin formleg ákvörðun þar að lútandi og ábyrgð færast um leið yfir á þá aðila sem eru skráðir ábyrgðaraðilar samkvæmt hverri áætlun fyrir sig. Heilbrigðisstofnanir má virkja á öðru almannavarnastigi en aðrar einingar innan almannavarnakerfis, allt eftir eðli atburða.

Neyðaráætlanir vegna atvika af mannavöldum.

Ef um ólögmetan atburð er að ræða má virkja þessa áætlun og aðrar áætlanir lögreglu á sama tíma.

Leiðbeiningar vegna gruns um matarborinn sjúkdóm

Matarbornir sjúkdómar geta leitt til alvarlegra veikinda. Þegar grunur vaknar um matarborinn sjúkdóm þarf að staðfesta eða útiloka þann grun. Kanna þarf hvort fjöldi tilfella er hærri en gera má ráð fyrir innan ákveðinna tímamarka og útiloka aðrar hugsanlegar skýringar á aukningunni. Upplýsingaskylda eykst, meta hvort um sé að ræða matarborna sjúkdómshrinu og sóttvarnalæknir ber ábyrgð á faraldsfræðirannsókn ef þörf er á. Sóttvarnalæknir kallar saman stýrihóp þegar athugun bendir til eða hefur leitt í ljós að um sé að ræða hrinu af matarbornum sjúkdómi og samvinna eykst samkvæmt [leiðbeiningum við rannsókn á matarbornum sjúkdómum](#) sem finna má á vef Embættis landlæknis og Matvælastofnunar.

Tengsl við hópslysaáætlanir og staðbundnar áætlanir almannavarna

Avd-RLS birtir [viðbragðsáætlanir](#) á vef almannavarna. Allar áætlanir innihalda sama stjórnskipulag þó viðbragðsaðilum á vettvangi geti fjölgað, www.almannavarnir.is

Skráið hér staðbundnar áætlanir sem eru í gildi innan umdæmis heilbrigðisstofnunarinnar.

<https://www.almannavarnir.is/utgefid-efni/?wpdmc=flugslysaaetlanir>

Tengsl við viðbragðsáætlanir sóttvarna

Sóttvarnalæknir virkjar viðbragðsáætlanir sóttvarna og innihalda þær sama stjórnskipulag og viðbragðsáætlanir hópslysa. [Sóttvarnaáætlanir](#) eru vistaðar á vef Embættis landlæknis (EL).

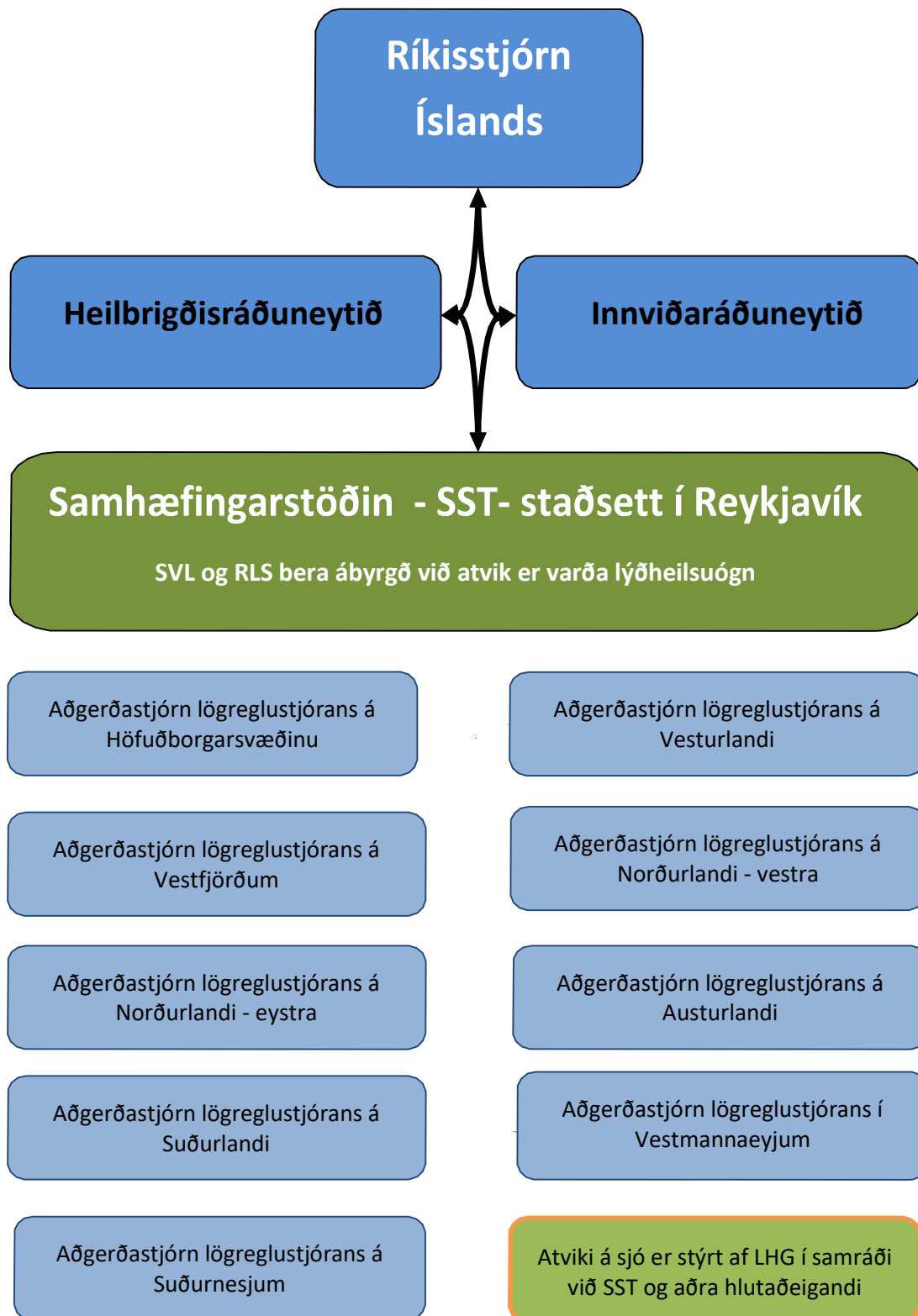
Skráið hér staðbundnar áætlanir sem eru í gildi innan umdæmis heilbrigðisstofnunarinnar.

<https://www.almannavarnir.is/frettir/vidbragdsaaetlun-vegna-sottvarna-althjodaflugvalla/>

Tengsl við áætlanir vegna bráðamengunar:

Ef bráðamengun er talin valda lýðheilsuógn þá er hlutaðeigandi áætlun vegna bráðamengunar virkjuð og getur það kallað eftir virkjun viðbragðsáætlunar heilbrigðisstofnunar. [Áætlanir vegna bráðamengunar](#) eru vistaðar á vef Umhverfisstofnunar (UST).

5.0 Stjórnkerfi

Mynd 5.1 Boðleiðir og stjórnkerfi í almannavarnaástandi, ógn er varðar lýðheilsu

5.1 Skipulag almannavarna

Ríkislögreglustjóri annast málefni almannavarna í umboði dómsmálaráðherra og starfrækir almannavarnadeild, sem vinnur að verkefnum á sviði almannavarna, en ríkið fer með almannavarnir á landinu öllu, hvort heldur sem er á landi, í lofti eða á sjó. Ríkislögreglustjóri hefur umsjón með að ráðstafanir séu gerðar í samræmi við stefnu stjórnvalda í almannavarna- og öryggismálum í samræmi við lög um almannavarnir nr. 82/2008. Samkvæmt 11. grein sömu laga er það hlutverk lögreglustjóra að fara með stjórn almannavarna þegar almannavarnaástand ríkir, hver í sínu umdæmi og skulu þeir starfa með almannavarnanefndum sem sveitarstjórnir skipa. Landinu er skipt upp í níu lögregluumdæmi samkvæmt reglugerð nr. 1150/2014.

Samhæfingarstöðin (SST) SVL og avd-RLS eru stjórnendur SST ef atvik er á landi en samhæfing á sjó er á ábyrgð LHG. Verkefni SST eru að halda uppi virku sambandi við AST umdæma, skipuleggja stuðning, útvega bjargir samkvæmt beiðni og stýra heildarsamhæfingu. SST myndar samband við þær ríkisstofnanir sem veita aðstoð, heilbrigðisstofnanir og erlendar stofnanir. SST virkjar samráðshóp áfallahjálpar. SST vinnur samkvæmt SÁBF verkþáttaskipiriti.			
Aðgerðastjórnir (AST) Lögreglustjóri er aðgerðastjóri innan umdæmis. Hann og umdæmis-/svæðislæknir sóttvarna eru aðgerðastjórnendur við atvik sem talin eru geta valdið lýðheilsuógn. Verkefni AST eru stjórn, samhæfing, upplýsingaöflun og upplýsingamiðlun. Stuðningur við vettvangsstjóra. AST tryggir hnökralaus samskipti við alla hlutaðeigandi. AST vinnur samkvæmt SÁBF verkþáttaskipiriti. AST aflar bjarga innan umdæmis og skipuleggur flutning slasaðra/sjúkra innan umdæmis.			
Vettvangsstjórn (VST) Stjórn og samhæfing á vettvangi samkvæmt verkþáttaskipiritinu SÁBF. Verkpáttastjóri er tilnefndur af lögreglustjóra. VST sinnir upplýsingamiðlun til AST og er bakland fyrir verkþáttastjóra. Kallar eftir nauðsynlegum björgum á vettvang. VST tryggir hnökralaus samskipti/fjarskipti við alla aðila innan skilgreinds vettvangs.			
Verkpáttastjórar Stýra og samhæfa verkþætti á vettvangi í samvinnu við VST.			
Aðhlyningarstjóri Aðili frá Björgunarsveitinni Suðurnes skipaður af HSS	Gæslustjóri Lögreglustjóri umdæmis tilnefndur	Flutningastjóri Svæðisstjórn SL/ Sjúkraflutningar tilnefndur	Björgunarstjóri - SÓTT Slökkviliðsstjóri sveitarfélags tilnefndur

Tafla 5.1 Skipulag almannavarna, SST, AST og VST. Verkefni á hverju stjórnstigi

5.2 Verkpáttastjórar

Á hverju starfssvæði og við hvern verkpátt starfa margir viðbragðsaðilar. Verkpáttastjórar eru millistjórnendur sem stýra og samhæfa verkpætti á vettvangi í umboði vettvangsstjóra.

Verkpáttastjórar	Aðilar sem skipa verkpáttastjóra	Vinnusvæði
Aðhlynningarstjóri	Viðbragðsstjórn heilbrigðisstofnunar	Við söfnunarsvæði SSS
Gæslustjóri	Lögregla umdæmis	Hreyfanlegur
Flutningastjóri	Svæðisstjórn björgunarsveita	Hreyfanlegur
Björgunarstjóri SÓTT	Fulltrúi slökkviliðs	Hreyfanlegur

Fyrstu verk allra verkpáttastjóra eru að:

- Hafa samband við VST og fá fyrirmæli.
- Fá yfirsýn yfir bjargir (mannskap og tæki) sem eru til reiðu.
- Kalla eftir frekari björgum ef á þarf að halda.
- Skipa undirstjórnendur og miðla verkefnum.
- Ítreka grundvallarsmitgát og kalla eftir leiðbeiningum frá SVL ef um er að ræða atvik af völdum baktería, veira, smitsjúkdóma, smitefna, eiturefna eða af óþekktum orsökum.

Aðhlynningarstjóri (AHS) stjórnar og samhæfir þjónustu við þolendur

Helstu verkefni:

- Undirbúa og bera ábyrgð á uppsetningu og starfsemi SSS.
- Setja upp starfsstöðvar innan SSS (áhættumat, rautt svæði, gult svæði, grænt svæði).
- Bera ábyrgð á áverkamati og umönnun slasaðra/sjúkra.
- Hafa umsjón með skráningu.
- Tryggja fjarskipti við fulltrúa heilbrigðismála í AST og SST.
- Tryggja fjarskipti/samskipti við viðbragðsstjórn (VBS) heilbrigðisstofnunar.

Gæslustjóri stjórnar og samhæfir umferðarstjórn á vettvangi og verndun og gæslu allra starfssvæða á vettvangi. Ber ábyrgð á lokun svæðis, talningu þolenda, akstursskipulagi og SSL. Nánar í [Handbók - heilbrigðisþjónustan og almannavarnir](#).

Flutningastjóri stjórnar og samhæfir starfsemi á móttökustað, biðsvæðum og nýtingu flutningatækja. Hann hefur umsjón með framkvæmd sjúkraflutninga. Nánar í [Handbók - heilbrigðisþjónustan og almannavarnir](#).

Björgunarstjóri stýrir viðbrögðum í innri lokun og bráðaflokkun þolenda. Innan verkpáttarins starfar heilbrigðisstarfsfólk, lögregla og slökkviliðsmenn. Tryggir öryggi viðbragðsaðila og þolenda. Ber ábyrgð á hreinsun og sóttahreinsun. Nánar í [Handbók - heilbrigðisþjónustan og almannavarnir](#).

5.3 Stjórnskipulag heilbrigðisstofnana innan skipulags almannavarna

Þegar almannavarnakerfið er virkjað er mikilvægt að fylgja stjórnskipulagi almannavarna og nota samskiptaleiðir samkvæmt skráðu skipulagi. Frekari upplýsingar má finna í [Handbók - heilbrigðisþjónustan og almannavarnir](#)

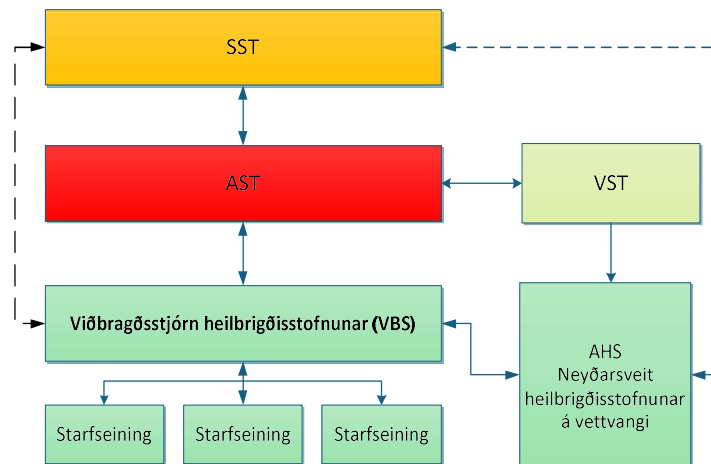
Viðbragðsstjórn heilbrigðisstofnunar (VBS)

Forstjóri skipar VBS sem ber ábyrgð á viðbragðsáætluninni. Helstu verkefni eru að skipuleggja viðbúnað og hafa yfirsýn yfir starfsemi, stýra og samhæfa aðgerðir innan spítalans og eiga samstarf við aðra viðbragðsaðila. Sendir neyðarsveit heilbrigðisstofnunar á vettvangi ef þess er óskað og skipar AHS sem stýrir heilbrigðisþjónustu á vettvangi. VBS upplýsir AST og SST um framvindu og tryggir samskipti við AHS á vettvangi. Forstjóri/staðgengill hans er formaður VBS. Mynd 5.2. lýsir staðsetningu viðbragðsstjórnar innan skipulags almannavarna.

Aðsetur VBS: Teams eða HSS Skólavegi, skrifstofa 21 heilsugæslugangi, 422-0673.

Skipan VBS og staðgenglar:

Forstjóri	Staðgengill: Framkvæmdastjóri mannauðs og þjónustu
Framkv.stjóri lækninga	Staðgengill: Yfirlæknir heilsugæslu HSS
Framkv.stjóri hjúkrunar	Staðgengill: Deildarstjóri heilsug. HSS

Mynd 5.2. Staðsetning VBS innan skipulags almannavarna

Gátlisti VBS vegna fjölmiðlasamskipta:

- ☐ Senda skal út fréttatilkynningu eins fljótt og auðið er til fjölmiðla í samráði við AST umdæmis.
- ☐ Tilnefna skal einn tengilið við fjölmiðla úr VBS.
- ☐ Ákvarða skal fasta reglubundna tíma til að senda út upplýsingar um gang mála.
- ☐ Ef nauðsyn krefur skal ákvarða stað innan heilbrigðisstofnunar þar sem fjölmiðlafólk getur komið og fengið upplýsingar um gang mála.
- ☐ Fylgjast með fréttum í fjölmiðlum frá atvikinu.

5.4 Stjórnskipulag vegna sóttvarna

Sóttvarnalæknir

Við Embætti landlæknis starfar sóttvarnalæknir sem ber ábyrgð á sóttvörnum í landinu samkvæmt lögum nr. 19/1997 undir yfirstjórn ráðherra. Hann skipuleggur og samræmir sóttvarnir og ónæmisaðgerðir um land allt, m.a. með útgáfu leiðbeininga. Ef tilkynningar til sóttvarnalæknis um yfirvofandi smitsjúkdóm eða aðra lýðheilsuógn skal hann þegar í stað gera heilbrigðisráðherra viðvart. Ráðherra ákveður að tillögu sóttvarnalæknis hvort grípa skuli til opinberra sóttvarnaráðstafana, svo sem ónæmisaðgerða, einangrunar smitaðra, sóttthreinsunar, afkvíunar byggðarlaga eða landsins alls og takmörkunar á ferðafrelsi. Sóttvarnalæknir getur beitt slíkum vörnum til bráðabirgða án þess að leita heimildar fyrirfram, en hann skal upplýsa ráðherra jafnskjótt um ráðstafanir sínar. Heilbrigðisráðherra skipar sjö manna ráð, **sóttvarnaráð**, til fjögurra ára í senn. Sóttvarnalæknir er landstengiliður (*National Focal Point*) við Alþjóðaheilbrigðismálastofnunina og sem slíkur fær hann upplýsingar frá WHO ef hætta er á að lýðheilsuógnir af einhverjum toga séu yfirvofandi og ber honum að miðla þeim upplýsingum til þeirra stofnana sem við á. Á sama hátt miðlar hann upplýsingum um heilsufarsógnir sem verða á eða við Ísland sem geta haft áhrif á lýðheilsu á milli landa. Tímamörk eru á þessum tilkynningum.

Tímamörk vegna tilkynningar á atviki:

1. 24 klst. eru gefnar til að meta atvik eftir að ríkisstjórn Íslands hefur verið gert viðvart.
2. 24 klst. eru gefnar til að tilkynna um mögulega lýðheilsuógn ef það er talið nauðsynlegt.
3. 24 klst. eru gefnar til að tilkynna hugsanlega alþjóða lýðheilsuógn utan við eigin landamæri.

Tímamörk viðbragða við beiðnum/ábendingum Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar (WHO):

1. 24 klst. eru gefnar til að staðfesta móttöku á beiðni frá WHO.
2. 24 klst. eru gefnar til að safna lýðheilsuupplýsingum sem WHO óskar eftir.
3. 24 klst. eru gefnar til að ná samkomulagi við yfirmann WHO um hvort atvik sé alþjóðleg lýðheilsuógn áður en það er sent áfram til bráðanefndar IHR, sem metur stöðu atviksins.

Umdæmislæknar sóttvarna

Samkvæmt ákvörðun heilbrigðisráðherra (reglugerð nr. 387/2015) er Íslandi skipt upp í sjö sóttvarnaumdæmi. Ráðherra tilnefnir yfirlækna heilsugæslustöðva samkvæmt tillögu sóttvarnalæknis sem skulu vera ábyrgir fyrir sóttvörnum í sínu sóttvarnaumdæmi undir stjórn sóttvarnalæknis og nefnast þeir *umdæmislæknar sóttvarna*. Ber hann ábyrgð á framkvæmd sóttvarna í umdæminu í samvinnu við lögreglustjóra umdæmisins. Heimilt er samkvæmt sömu reglugerð að tilnefna fleiri en einn yfirlækni í hverju sóttvarnaumdæmi til að sinna sóttvörnum í samvinnu við lögreglustjóra svæða og nefnast þeir *svæðislæknar sóttvarna*. Þetta er gert í þeim tilgangi að aðlagja stjórnskipulag sóttvarna við lögregluumdæmi landsins sem eru níu talsins. Umdæmis- og svæðislæknar njóta aðstoðar lögregluþyrvalda við framkvæmd sóttvarna.

Stjórnskipuð samstarfsnefnd um sóttvarnir

Heilbrigðisráðherra skipar samstarfsnefnd um sóttvarnir (SSUS), en nefndin aflar nauðsynlegra gagna og hefur yfirumsjón með nauðsynlegum aðgerðum til að meta og uppræta smithættu eða hættu sem stafar af dýrum, matvælum, starfsemi, vatni, skolplögnum, loftræstingu eða öðru sem getur dreift smitnæmum sjúkdómsvöldum, eiturefnum eða geislavirkum efnum sem ógna lýðheilsu. Í nefndinni sitja sóttvarnalæknir sem formaður, fulltrúar Matvælastofnunar (MAST), Geislavarna ríkisins (GR) og Umhverfisstofnunar (UST). Nefndin gefur þeim sem hafa eftirlit með dýrum, matvælum og umhverfi fyrirmæli um að grípa án tafar til nauðsynlegra aðgerða til að uppræta hættu af völdum smits, eiturefna eða geislavirkra efna.

5.5 Fjölmiðlar

Vönduð upplýsingamiðlun er mikilvæg þegar aðstæður skapast sem hugsanlega ógna lýðheilsu. Upplýsingum skal miðlað á skýran og markvissan hátt af ábyrgum aðilum. Atvik getur varðað fáa en atvik getur verið það stórt að allt samfélagið bíður skaða. Övönduð upplýsingamiðlun getur kallað fram óþarfa skelfingu. Viðbragðsaðilar eru hvattir til að gera eigin áætlun um fjölmiðlasamskipti og notkun samfélagsmiðla þegar hætta steðjar að. **Áætlunin getur verið í formi gátlista þar sem fram komi: Einkunnarorð, ábyrgð, skilgreindir upplýsingafulltrúar, helstu verkefni og verkaskipting, tenglisti með nöfnum, símanúmerum og netföngum viðbragðsaðila, aðferðir til miðlunar á upplýsingum.** Norsk almannavarnayfirvöld hafa gefið út vandaðan leiðarvísi er varðar upplýsingamiðlun í hamförum og er hann að finna hér: [Risiko- og krisekommunikasjon, 2014](#).

Meginstarfseiningar sem koma að samskiptum við fjölmiðla er varðar upplýsingamiðlun þegar lýðheilsuógn steðjar eru Samhæfingarstöðin og aðgerðastjórnir umdæma í samvinnu við aðra sem málið varðar.

Upplýsinga- og fjölmiðlateymi ríkislögreglustjóra er starfrækt við Samhæfingarstöð almannavarna (SST) þegar þess er talin þörf og tekur stjórn SST ákvörðun um boðun fjölmiðlateymis. Hlutverk teymisins er að koma á framfæri upplýsingum til fjölmiðla, viðbragðsaðila og til almennings. Fjölmiðlateymi SST gerir tillögu að áætlun vegna upplýsingamiðlunar.

Við hvert atvik þarf að skilgreina hóp sem mikilvægt er að upplýsingar nái til (Dæmi: Aldraðir, barnafjölskyldur, ferðamenn, íbúar ákveðins svæðis) og finna bestu leið til að miðla upplýsingum (Dæmi: Vefur, sjónvarp, útvarp, dagblöð, samfélagsmiðlar, tölvupóstur, bæklingar). Að lokum þarf að kanna hvort einhver tími sólarhrings sé betri en annar til að koma upplýsingum á framfæri (Dæmi: Kvöldfréttir sjónvarps). Fjórar meginreglur viðbúnaðar gilda um fjölmiðlasamskipti.

Ef þörf er talin þar á, er fjölmiðlasetur starfrækt í nágrenni vettvangs undir stjórn almannavarna.

Við frétttaflutning skal sérstaklega hugað að hópum og einstaklingum sem ekki eiga auðvelt með að nálgast upplýsingar. Sjá nánar í [stefnu almannavarna – öryggismálaráðs ríkisins 2015-2017](#).

5.6 Fjölmiðlatengill heilbrigðisstofnunar

Viðbragðsstjórn heilbrigðisstofnunar skipar fjölmiðlatengil ef þörf er talin þar á og sinnir hann upplýsingamiðlun til almennings og til þolenda af völdum atviks í samstarfi við AST umdæmis og SST hafi almannavarnaástandi verið lýst yfir.

Helstu upplýsingar sem fjölmiðlatengill VBS þarf að hafa í huga við:

- *Hópslys:* Fjöldi slasaðra, ástand og horfur, miðla upplýsingum um söfnunarsvæði aðstandenda og hvar aðstandendur geta nálgast frekari upplýsingar.
- *Sjúkdómsfaraldur:* Leiðbeiningar og fyrirmæli samkvæmt beiðni SVL er varðar einkenni og hvað ber að varast, hættu á smiti, smitleiðir, sóttkví og leiðir til að nálgast frekari upplýsingar. Efni frá SVL er vistað á www.influenza.is og www.landlaeknir.is
- *Mengun, eitrun, náttúruvá og atvik af óþekktum uppruna:* Leiðbeiningar og fyrirmæli samkvæmt beiðni SVL og AST er varðar einkenni, hvað ber að varast og leiðir til að nálgast frekari upplýsingar. Efni frá SVL er vistað á www.landlaeknir.is

5.7 Sálrænn stuðningur og áfallahjálp

Rauði krossinn hefur umsjón með áfallahjálpi í skipulagi almannavarna á Íslandi í umboði samstarfsaðila og samkvæmt samkomulagi við ríkislögreglustjóra um hjálparlið almannavarna.

- Sálrænn stuðningur er sérhæfð þjónusta við fólk sem lendir í áföllum og byggir á viðurkenndum aðferðum til að bregðast við bráðum áfallastreituviðbrögðum og beinist að því að draga úr uppnámi og stuðla þannig að betri aðlögun eftir áfallið.
- Sálrænn stuðningur er afmarkaður, tímabundinn og með áherslu á forvarnir og mat á þörf fyrir frekari eftirfylgd. Þjónustan miðast við þroska og aldur hvers og eins og hefur svigrúm til að laga aðstoðina að mismunandi menningarheimum.
- Hugtakið áfall er hér notað yfir hættu sem ógnar lífi, limum eða viðurværi fólks sem og reynslu þeirra sem verða vitni að ofbeldi, líkamsáverkum eða dauða. Sálrænn stuðningur í skipulagi almannavarna er veittur af fagfólki og sérþjálfuðum sjálfboðaliðum.

Rauði krossinn á Íslandi hefur gefið út [bækling](#) á mörgum tungumálum er varðar sálrænan stuðning, viðbrögð og bjargir.

Samráðshópur áfallahjálpar innan SST

Samráðshópur áfallahjálpar innan SST er virkjaður þegar ástæða þykir til og fulltrúi Rauða krossins boðar fundi hópsins. Hlutverk hópsins er meðal annars:

- Að móta stefnu og gæta þess að besta þekking og úrlausnir á sviði áfallahjálpar endurspeglar í skipulagi áfallahjálpar á hverjum tíma.
- Að útbúa sérstaka gátlista fyrir samráðshópa í lögregluumdæmum.
- Að vinna með samráðshópum áfallahjálpar í lögregluumdæmum.

Samráðshópur áfallahjálpar innan sóttvarna- og lögregluumdæma

Samráðshópur áfallahjálpar í umdæmi er kallaður saman þegar tilefni þykir og fulltrúi Rauða krossins boðar fundi hópsins en allar einingar/stofnanir sem eiga fulltrúa í hópnum geta óskað eftir fundi. *VBS heilbrigðisstofnunar tilnefnir fulltrúa stofnunarinnar til setu í hópnum.* Inga Guðlaug Helgadóttir, deildarstjóri sálfélagslegrar þjónustu er tengiliður VBS við samráðshóp áfallahjálpar.

Hlutverk samráðshópa áfallahjálpar innan umdæmis er meðal annars:

- Að stuðla að því að besta þekking og úrlausnir á sviði áfallahjálpar séu til staðar í umdæminu á hverjum tíma.
- Að sinna samhæfingu á sviði áfallahjálpar þegar almannavarnaástand ríkir.
- Að fylgja eftir verklagi samkvæmt gátlistum sem unnir eru af samráðshópi áfallahjálpar í SST.

Samráðshópur áfallahjálpar í umdæmi starfar með AST umdæmis og í samráði við samráðshóp áfallahjálpar innan SST. Heilbrigðisstofnun getur leitað til samráðshóps í umdæmi varðandi aðstoð við sálrænan stuðning til aðstandenda eða annarra þolenda.

6.0 Starfssvæði innan stofnunar og lágmarksmönnun

Hér er fjallað um þau starfssvæði sem nota þarf þegar tekist er á við hvers konar vá. Húsnæði heilbrigðisstofnunar skal að jafnaði notað samkvæmt lýsingu á starfssvæðiskorti stofnunar. Ljóst er að ekki reynist alltaf þörf fyrir að virkja öll svæðin. Þó þarf engu að síður að gera ráð fyrir þeim í viðbragðsáætlun stofnunarinnar. Merkja skal inn á kort staðsetningu neðangreindra starfssvæða eftir því sem við á og ákveðið hefur verið. Starfssvæðiskortinu skal dreift til viðeigandi aðila til að tryggja að réttar upplýsingar um staðsetningu berist sem fyrst. Öll kort og teikningar eru settar í kafla 10. Inn á kort og yfirlitsmyndir má setja tölur yfir lágmarksmönnun og mönnun við eðlilegar aðstæður.

Helstu starfssvæði (strokið út af listanum/bætið við og aðlagið að hlutaðeigandi stofnun), skráið frekari upplýsingar við hvert starfssvæði eftir því sem við á.

- ☐ Aðalinngangur
- ☐ Aðhlynning/biðsvæði innandyra/biðstofa
- ☐ Aðkoma sjúkrabíla (að og frá)
- ☐ Aðsetur viðbragðsstjórnar (aðal og vara)
- ☐ Bráðamóttaka/móttaka slasaðra
- ☐ Búnaður greiningarsveitar og staðsetning hans
- ☐ Fæðingarstofur
- ☐ Lager, hjúkrunarvörur
- ☐ Sjúkradeildir
- ☐ Móttaka aðfanga
- ☐ Móttaka aðstandanda
- ☐ Móttaka farsóttasjúklinga og þolenda eitrana/geislunar
- ☐ Móttaka og varsla látinna
- ☐ Myndgreining
- ☐ Mæðravernd
- ☐ Rannsóknarstofa
- ☐ Sálfræðipjónusta
- ☐ Símavarsla
- ☐ Sjúkraþjálfun
- ☐ Söfnunarsvæði utanhúss vegna rýmingar stofnunar
- ☐ Ungbarnavernd
- ☐ Þýrlupallur
- ☐ Önnur starfssvæði
 - ☐ Heilsugæsla HSS í Grindavík
 - ☐ Hjúkrunarheimili HSS, Víðihlíð í Grindavík

6.1 Lágmarksmönnun stofnunar

Stofnunin þarf að áætla afkastagetu sína miðað við útbúnað, húsakost, daglega mönnun og hámarks-mönnun og lágmarksmönnun (*HTC – hospital treatment capacity*). Ef skortur er á starfsfólki, eða ef styrkja þarf tímabundið einhverja starfsemi getur þessi tafla nýst sem verkfæri.

Bygging /deild	Læknar Miðgildi/Lágmark	Hjúkr. fræðingar Miðgildi/Lágmark	Sjúkraliðar Miðgildi/Lágmark	Ljósmaður /geislafræðingar/ aðrar fagstéttir Miðgildi/Lágmark
HSS Skólavegi 6	10/2	15/4	15/1	40/1
Heilsugæslan Grindavík	1/1	2/1	1/1	2/0
Víðihlíð Grindavík	0/0	2/0	5/2	5/0

Tafla 6.1 Greining á lágmarksmönnun heilbrigðisstofnunar

6.2 Talning/skráning þolenda

Ef þolendur eru margir, þá er notast við kerfi **bráðaflokkunar** en bráðaflokkunatöskur eru staðsettar í farartækjum viðbragðsaðila, (viðauki 13.2 á bls. xx). Bráðaflokkun gefur yfirsýn yfir fjölda þolenda og ástand þeirra.

Svæði	Skráning
Vettvangur	Bráðaflokkun framkvæmd af viðbragðsaðilum og fyrstu upplýsingum um ástand þolenda á vettvangi og fjölda miðlað til VST.
SSS/SSÚ	Þar fer fram áverkamat/fyrsta mat og þar fer fram talning á þolendum. Niðurstaða bráðaflokkunar gefur fyrstu yfirsýn yfir fjölda og ástand þolenda á vettvangi. Á SSS/SSÚ eru þolendur taldir við komu og við brottför af söfnunarsvæðinu. Við brottför af vettvangi er afrifa áverkamats afhent gæslustjóra á SSS/SSÚ.
SSL	Þar fer fram talning og skráning á látnum.
VST	Það er hlutverk VST að vinna úr skráningu og tryggja að staðsetning allra þolenda sé þekkt að aðgerð lokinni.

Tafla 6.2 Skráning/talning samkvæmt bráðaflokkun innan skipulags almannavarna

7.0 Vöktun, áhættumat, yfirlit yfir viðbrögð og búnað

Í þessari áætlun er áhættumat/hætta skilgreind samkvæmt þessum lista:

- Hópslys.
- Náttúruvá.
- Atvik af völdum eitrunar eða geislavirkni.
- Atvik af völdum baktería, veira eða annarra smitefna.
- Rofinn rekstur heilbrigðisstofnunar.
- Atvikið fellur ekki undir ofantaldar skilgreiningar.

7.1 Hópslys

Hópslys verða þegar síst skyldi og almennur viðbúnaður heilbrigðisstofnunar gildir fyrir hópslys. Í töflu 2.1 á bls. 12 koma fram upplýsingar um þekktar hættur á upptökusvæði HSS. Hópslysaæfingar eru haldnar á 4 ára fresti og síðast árið 2016.

Neyðarlínan (112) móttækur tilkynningu um hópslys, aflar fyrstu upplýsinga og boðar því næst samkvæmt fyrirliggjandi boðunarskrám. Hver heilbrigðisstofnun er ábyrg fyrir viðbúnaði vegna hugsanlegra hópslysa á upptökusvæði stofnunarinnar og metur eigin afkastagetu (HTC), sjá nánar í töflu 7.1.

Fjöldi slasaðra (Bráðaflokkun)	HTC stofnunar
Rauðir	Ekki gert ráð fyrir að Umdæmissjúkrahúsið geti sinnt rauðum einstaklingum
Gulir	10
Grænir	Samstarf skilgreindra fjöldahjálparstöðva og heilsugæslustöðva þar sem slys verður

Tafla 7.1 HTC Heilbrigðisstofnunar Suðurnesja.

7.2 Náttúruvá

Veðurstofa Íslands ber ábyrgð á vöktun vegna náttúruvá, birtir upplýsingar á www.vedur.is og gefur út aðvaranir ef aukin hættu er talin vera á ferð. Sóttvarnalæknir (SVL) ber ábyrgð á áhættumati við náttúruvá sem fellur samkvæmt lögum um sóttvarnir undir óvænta aburði sem geta valdið lýðheilsuógn. Hann ber ábyrgð á framkvæmd fyrsta áhættumats (sjá töflu 3.1 á bls. xx) í samvinnu við hlutaðeigandi umd/ svæ-SVL og niðurstaða þess mótar fyrstu viðbrögð. Viðbrögð við náttúruvá fara eftir eðli atviks og hópslys getur verið ein afleiðing af náttúruvá eins og þekkt er eftir stóran jarðskjálfta. Öskufall er þekkt náttúruvá eftir

gos í Eyjafjallajökli árið 2010 og í Grímsvötnum árið 2011. Sóttvarnalæknir og samstarfsaðilar hafa gefið út [leiðbeiningar til almennings er varða hættu á heilsutjóni vegna gosösku](#). Þegar öskufall er yfirvofandi á upptökusvæði heilbrigðisstofnunar eru þessum leiðbeiningum komið á framfæri.

Í töflu 2.2 á bls. 12 koma fram upplýsingar um þekkta náttúruvá á upptökusvæði HSS. Síðast varð náttúruvá, jarðhræringar í Grindavík, á upptökusvæði stofnunarinnar árið 2020 og viðbúnaður fólst í: Samvinnu við almannavarnir, rýmingaráætlun hjúkrunarheimilisins Víðihlíðar í Grindavík.

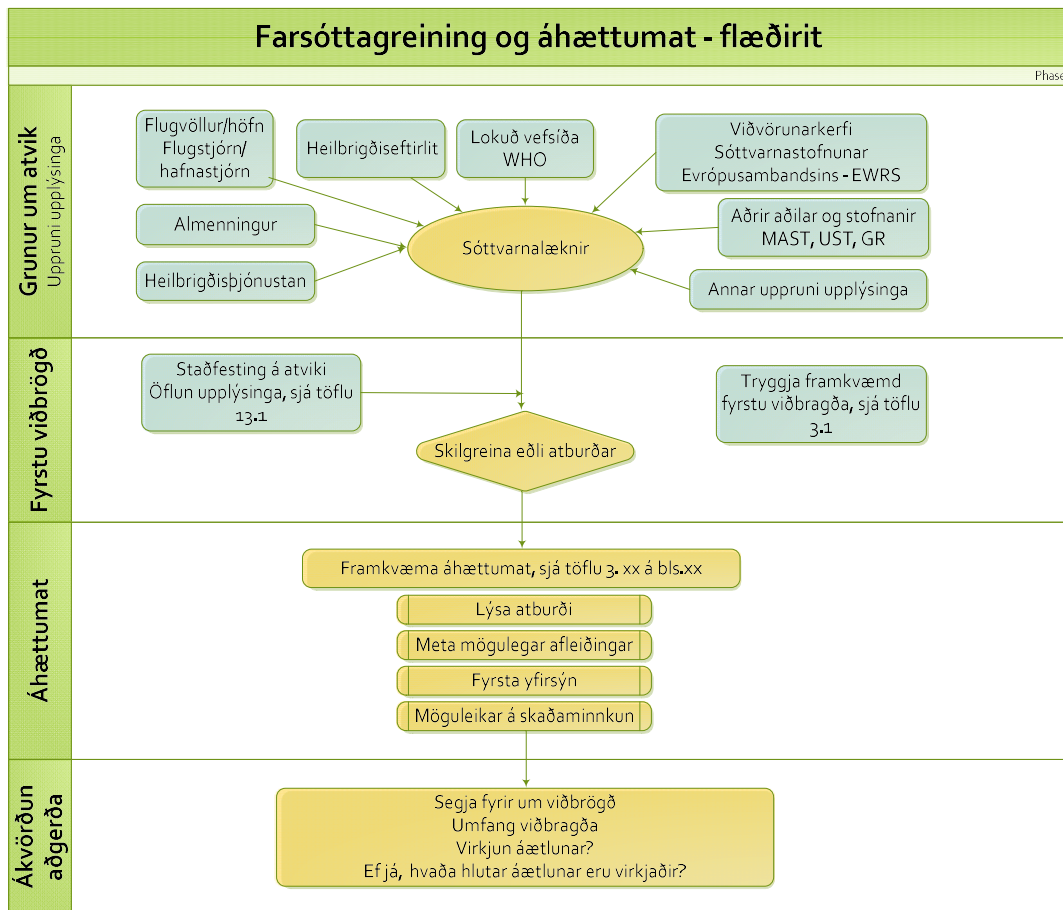
Eftir þessa reynslu var eftirfarandi gert til úrbóta: Endurskoðun viðbragðsáætlunar HSS.

7.3 Bakteríur, veirur, önnur smitefni, eitrun eða geislavirkni

Sóttvarnalæknir (SVL) ber ábyrgð á vöktun og greiningu smitsjúkdóma og heilsufarslegum áhrifum eiturog geislavirkra efna. Fyrstu upplýsingar um atvik geta borist eftir mörgum leiðum til sóttvarnalækis, en hann vaktar skráningar- og tilkynningarskylda sjúkdóma á Íslandi, auk þess sem hann fær upplýsingar frá erlendum samstarfsaðilum (Sóttvarnastofnun Evrópusambandsins og Alþjóðaheilbrigðismálastofnuninni). Upplýsingar geta einnig borist frá öðrum heilbrigðisstarfsmönnum, heilbrigðiseftirliti sveitarfélaga (HES), lögreglu, almenningi, fjölmiðlum, samfélagsmiðlum og jafnvel með orðrómi. Meta þarf hvert atvik og ákveða hvort fara skuli í frekari rannsóknir eða grípa þurfi til aðgerða. Þegar nægar upplýsingar liggja fyrir er hægt að framkvæma áhættumat (tafla 3.1. á bls.15) sem mótar fyrstu viðbrögð. Mikilvægt er að áhættumat sé gert í samvinnu við hlutaðeigandi umd/svæ-SVL og einnig í samvinnu við aðra hlutaðeigandi aðila allt eftir eftir eðli atviks. Afla þarf upplýsinga um eðli, uppruna og umfang atviks, hvaða einkennum má búast við, fjölda útsettra, hvort vettvangurinn sé afmarkaður eða nái yfir stærra svæði og meta líkur á hvort mengun/eitrun muni breiðast út. Meta þarf hvort líkur séu á að atvikið geti haft áhrif yfir landamæri og möguleika sem eru fyrir hendi til að lágmarka skaðann.

Fyrsta áhættumat (tafla 3.1) er gert strax að lokinni fyrstu upplýsingaöflun, sjá mynd 7.1. Þegar fyrsta áhættumat liggur fyrir er mögulegt að skipuleggja frekari rannsóknir á atvikinu, segja fyrir um aðgerðir, virkja áætlun ef svo ber undir og ákveða almannavarnastig.

Eðli atburða er afar mismunandi og áhættumatið, sem leggur grunn að viðbrögðum er í stöðugri endurskoðun. Eðli sjúkdóms hefur mikil áhrif á áhættumat, t.d. væri ebóla alltaf talin alvarleg þrátt fyrir að aðeins einn eða fáir séu grunaðir um smit.

Mynd 7.1. Farsóttagreining og áhættumat

7.4 Yfirlit yfir viðbrögð heilbrigðisstofnana í farsóttum

Þegar hættu er á farsótt er skert á leiðbeiningum sýkingavarna, einangrunaraðstaða undirbúin ef þarf (einstaklings- eða hópeinangrun) og birgðastaða hlífðarbúnaðar og sótthreinsiefna yfirfarin og bætt við eftir þörfum. Leiðbeiningar og fræðsla um yfirvofandi vá undirbúin, þ. á m. um notkun hlífðarbúnaðar. Leiðbeiningar söttvarnalæknis er varða [sýkingavarnir innan heilbrigðisþjónustu](#) er að finna á vefsíðu Embættis landlæknis.

Á meðan farsótt geisar getur þurft að útbúa **Sjúklingamóttökur innan heilsugæslustöðva** (gátlisti í viðauka 13.1) sem stýra sýnatökum til greininga, gera áætlun um dreifingu lyfja, skipuleggja flutning lyfja/hjúkrunarvara og hlífðarbúnaðar innan umdæmis, meta sjúkdómstílfelli, skipuleggja almenna lækniþjónustu, heimasóttkví og heimavítjanir. Jafnframt þarf að draga úr annarri starfsemi eins og kostur er. Viðbrögð við sjúkdómsfaraldri eru kynnt öllum starfsmönnum.

Verkefni heilsugæslustöðva í farsótt /eitrun/ geislun	Verkefni sjúkrahúsa og legudeilda í farsótt	Aðrar deildir innan stofnunar: myndgreining, rannsókn, fæðingardeild
Upplýsingar til almennings um opnunartíma og símatíma vistaðar á vef stofnunar. Áætlun gerð um móttöku farsóttarsjúklinga samkvæmt gátlista í viðauka á bls.58. Gerð áætlun um eflingu símaþjónustu og benda á aðra hjálparsíma.	Áætlun gerð um móttöku og aðskilnað farsóttarsjúklinga frá annarri starfsemi Áætlun gerð um meðferð/aðgerðir, s.s. bólusetningar farsóttarsjúklinga.	Skilgreinið þær deildir sem verða fyrir auknu álagi og skráið þau verkefni sem verður mest þörf fyrir.
Fræðsla/fyrirmæli til almennings og fagfólks um sýkingavarnir og gang sjúkdóms. Upplýsingar vistaðar á vef stofnunar og hlekkur á vef SVL. Upplýsingar til fagfólks um skráningu og tilkynningarskyldu sjúkdóma vistaðar á innri vef, hlekkur á vef SVL. Farið yfir ICD 10 kóða og ICPC komukóða.	Fræðsla/fyrirmæli til almennings og fagfólks um sýkingavarnir og gang sjúkdóms. Upplýsingar vistaðar á vef stofnunar og hlekkur á vef SVL. Upplýsingar til fagfólks um skráningu og tilkynningarskyldu sjúkdóma vistaðar á innri vef, hlekkur á vef SVL. Farið yfir ICD 10 kóða og ICPC komukóða.	Fræðsla/fyrirmæli til almennings og fagfólks um sýkingavarnir og gang sjúkdóms. Upplýsingar vistaðar á vef stofnunar og hlekkur á vef SVL. Upplýsingar um mögulega takmörkun á þjónustu á meðan farsótt gengur yfir.
Ráðleggingar um afkvíun settar á vef stofnunar og hlekkur á vef SVL.	Áætlun gerð um aðra starfsemi, s.s. fæðingar og bráðaaðgerðir.	Áætlun gerð um þá starfsemi sem mest þörf verður fyrir.
Mönnunaráætlun gerð. Dregið úr verkefnum Heilsugæslu sem þola bið. Skólaheilsugæsla felld niður.	Mönnunaráætlun gerð og því hamlað að þeir sem sinna farsóttarsjúklingum fari á aðrar deildir. Dregið úr verkefnum sem þola bið.	Mönnunaráætlun gerð og reiknað með lágmarksmönnun vegna veikinda starfsfólks en um leið miklu álagi.
Áætlun gerð um heimavitjun og unnið skv. grundvallarsmitgát og viðbótarsmitgát/einangrun.	Áætlun gerð um útskriftir Unnið skv. viðbótarsmitgát/einangrun.	Áætlun gerð um viðbótarsmitgát/einangrun.
Áætlun gerð um meðferð látinna í heimahúsum.	Áætlun gerð um meðferð látinna á sjúkrastofnun.	-----
Gerður listi yfir nauðsynlegar hjúkrunarvörur, vökvabirgðir, lyf, súrefni og sérhæfð farsóttarlyf.	Gerður listi yfir nauðsynlegar hjúkrunarvörur, vökvabirgðir, lyf, súrefni og sérhæfð farsóttarlyf.	Hver deild gerir lista yfir nauðsynlegar vörur vegna starfseminnar.

Tafla 7.2. Yfirlit yfir verkefni heilbrigðisstofnana í farsóttum

7.5 Rofinn rekstur heilbrigðisstofnunar

Rekstur stofnunar getur raskast af mörgum ástæðum og afleiðingar eru misalvarlegar.

Hætta	Helstu mótvægisaðgerðir stofnunar, skráið hér:
Truflun í mikilvægum innviðum, rafmagn, vatn og hiti	Varaafli er staðsett á HSS Skólavegi 6
Farsótt/eitrun og fjöldi starfsmanna óvinnufær vegna veikinda	Útköll starfsmanna á frívakt.
Truflanir í upplýsingakerfum	Varaafli til staðar.
Truflanir í fjarskiptakerfum	Nota tetrastöðvar.
Truflanir á samgöngum að og frá stofnun	Samskipti við sveitafélög og vegagerð. Virkja björgunarsveitir
Birgðir berast ekki til stofnunar	Sóttar af starfsmönnum stofnunarinnar. Samvinna við aðrar heilbrigðisstofnanir og miðlægan lager LSH.
Fleiri hættur? skráið hér	Óveður. Ófærð. Eldgos. Jarðskjálftar

Tafla 7.3. Helstu hættur og mótvægisaðgerðir

7.6 Birgðahald innan heilbrigðisumdæma og á landsvísu

Neyðarbirgðir í umsjón heilbrigðisstofnunar:

Birgðir	Staðsetning	Ábyrgðaraðili
Lyf	Viðkomandi starfsstöð	Viðkomandi deildarstjóri
Hlífðarbúnaður	Viðkomandi starfsstöð	Innkaupastjóri
Bóluefni	Viðkomandi starfsstöð	Viðkomandi deildarstjóri
Hjúkrunarvörur	Viðkomandi starfsstöð	Innkaupastjóri

Tafla 7.4. neyðarbirgðir/búnaður í umsjón tengiliða við embætti sóttvarnalæknis.

Neyðarbirgðir í umsjón almannavarna eða annarra viðbragðsaðila innan umdæmis:

Birgðir	Staðsetning	Ábyrgðaraðili
Börur, dýnur, teppi,	Björgunarsveitir viðk. Svæðis	Formenn björgunarsv.
	Rauði krossinn	

Tafla 7.5. Neyðarbirgðir staðsettar innan heilbrigðisumdæmis

7.7 Hlífðarbúnaður í umsjón sóttvarnalæknis

Samkvæmt reglugerð um sóttvarnaráðstafanir nr. 817/2012 ber sóttvarnalæknir ábyrgð á varðveislu hlífðarbúnaðar sem hægt er að senda með stuttum fyrirvara þangað sem hans er þörf.

Um er að ræða einnota hlífar ætlaðar fólki til að verjast sýkingum og mengun: Hlífðarhanskar, hlífðargrímur (FFP2 og FFP3), hlífðarsvuntur, hlífðarsloppar, veiruheldir samfestingar og hlífðargleraugu.

Búnaðurinn er geymdur á höfuðborgarsvæðinu. Hafið samband við sóttvarnalækni í síma **510-1933** (sólarhringsvakt) eða með tölvupósti á netfangið svl@landlaeknir.is ef óskað er eftir búnaði.

8.0 Verkefni starfsfólks - gátlistar

Hér á eftir eru talin upp verkefni hverrar stöðu. Þeir aðilar sem hér eru taldir fram bera ábyrgð á upplýsingaflæði til sinna verkeininga.

- 8.1 Umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna (umd/svæ-SVL)
Framkvæmdastjóri lækninga HSS
- 8.2 Viðbragðsstjórn (VBS)
- 8.3 Vakthafandi læknir
-á heilsugæslu og slysa- og bráðamóttöku
- 8.4 Hjúkrunarfræðingar á útkallslista bjargir.is
- 8.5 Greiningarsveit HSS
- 8.7 Deildarstjóri og yfirlæknir legudeildar
- 8.8 Yfirmaður myndgreiningar
- 8.9 Yfirmaður rannsóknardeildar
- 8.10 Verkefnastjóri sýkingavarna
- 8.11 Öryggisstjóri
- 8.12 Sí mavakt (skv. Fyrirmælum VBS)
- 8.13 Forsvarsmaður áfallateymis HSS
- 8.14 Apótek/lyfjafræðingur
- 8.15 Heilbrigðis- og læknaritarar

8.1 Umdæmis- og svæðislæknir sóttvarna (umd/svæ - SVL)

ÓVISSUSTIG

- ☐ Móttækur tilkynningu varðandi hugsanlega lýðheilsuógn. Kallar eftir aðstoð SVL og hefur samráð við lögreglustjóra umdæmis.
- ☐ Er í nánu samstarfi við vakthafandi lækni og aflar fyrstu upplýsinga um atvikið við grun um alvarlegan smitsjúkdóm eða atvik sem ógnar lýðheilsu innan heilbrigðisumdæmis
- ☐ Vinnur að faraldsfræðirannsókn og rakningu smitleiða í samvinnu við SVL og vakthafandi lækni heilbrigðisstofnunar.
- ☐ Gerir áhættumat (tafla 3.1 og mynd 7.1) í samvinnu við SVL (vaktsími 510-1933) og vakthafandi lækni.
- ☐ Ákvörðun um framhaldið tekin:
 - Atvik er ekki talið ógna lýðheilsu. Afboðun ráðstafana, ef svo ber undir, í samvinnu við SVL og lögreglustjóra umdæmis.
 - Atvik er talið ógn við lýðheilsu og viðeigandi áætlanir eru virkjaðar.

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

- ☐ Móttækur upplýsingar þar sem líklegt er talið, sterk vísbending eða staðfest að einstaklingur eða einstaklingar séu með alvarlegan smitsjúkdóm eða annað atvik sem ógnar lýðheilsu.
- ☐ Tekur sæti í AST og er faglegur yfirstjórnandi á staðnum í samvinnu við lögreglustjóra umdæmis. Samráð við SVL eftir þörfum.
- ☐ Vinnur að faraldsfræðirannsókn og rakningu smitleiða í samvinnu við SVL (vaktsími 510-1933) og vakthafandi lækni heilbrigðisstofnunar.
- ☐ Endurtekur áhættumat í samvinnu við SVL og vakthafandi lækni.
 - Metur þörf á afkvíun og einangrun einstaklinga.
 - Ber faglega ábyrgð á að einangrun sé framfylgt.
 - Afboðun ráðstafana eða frekari virkjun ef svo ber undir.
- ☐ Miðlar upplýsingum til hlutaðeigandi.

8.2 Viðbragðsstjórn heilbrigðisstofnunar (VBS)

ÓVISSUSTIG

- ☐ Kemur saman [aðsetur viðbragðsstjórnar] og metur eðli og umfang atviks.
- ☐ Gefur fyrirmæli um viðbragðsstig innan stofnunar (óvissu-, hættu- og neyðarstig).
- ☐ Stjórn og samhæfingu viðbúnaðar og aðgerða á heilbrigðisstofnun.
- ☐ Lætur boða út skv. útkallslista eða óskar eftir boðun starfsmanna í gegnum Neyðarlínu.
- ☐ Samskipti, samráð og fjarskipti við AST/SST (sjá skipulag fjarskipta).
- ☐ Skipar fjölmiðlafulltrúa VBS sem ber ábyrgð á fjölmiðlasamskiptum í samráði við VBS.
- ☐ Skipar í neyðarsveit stofnunar og aðhlynningarstjóra (AHS) fyrir SSS.
- ☐ Fær upplýsingar um áfangastað neyðarsveitar og AHS frá AST/SST/112.
- ☐ Skipar fulltrúa í samráðshóp áfallahjálpar í umdæminu.
- ☐ Tryggir öryggisgæslu á heilbrigðisstofnun.
- ☐ Upplýsir stjórnendur lykileininga stofnunarinnar og fær upplýsingar um stöðu deilda.
- ☐ Tryggir skráningu atburða í tímaröð (aðgerðaskráningu).
- ☐ Skipar umsjónaraðila með SSA og SSL og með rýmingu stofnunar ef þörf krefur.
- ☐ Metur þörf og kallar inn viðbótar mannafla og búnað heilbrigðisstofnunar.
- ☐ Endurmetur viðbúnaðarstig samkvæmt fyrirbyggjandi upplýsingum og sinnir afboðun.
- ☐ Fer yfir atburðarás ásamt starfsfólki og skilar skýrslu um atvik innan tveggja vikna til forstjóra.

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

- ☐ Kemur saman á [aðsetur viðbragðsstjórnar] og metur eðli og umfang atviks.
- ☐ Gefur fyrirmæli um viðbragðsstig (óvissu-, hættu- og neyðarstig).
- ☐ Lætur boða út skv. útkallslista eða óskar eftir boðun starfsmanna í gegnum neyðarlínu.
- ☐ Stjórn og samhæfingu viðbúnaðar og aðgerða á heilbrigðisstofnun.
- ☐ Metur þörf á beiðni fyrir utanaðkomandi aðstoð.
- ☐ Samskipti, samráð og fjarskipti við AST/SST/112 (sjá skipulag fjarskipta).
- ☐ Skipar fjölmiðlafulltrúa VBS sem ber ábyrgð á fjölmiðlasamskiptum í samráði við VBS.
- ☐ Skipar í neyðarsveit stofnunar og aðhlynningarstjóra (AHS) fyrir SSS.
- ☐ Fær upplýsingar um áfangastað greiningarsveitar og aðhlynningastjóra frá AST/SST/112, ef ekki þegar lokið af vakthafandi lækni eða hjúkrunarfræðingi.
- ☐ Tryggir öryggisgæslu á heilbrigðisstofnun.
- ☐ Upplýsir stjórnendur lykileininga stofnunarinnar og fær upplýsingar um stöðu deilda.
- ☐ Tryggir skráningu atburða í tímaröð (aðgerðaskráningu).
- ☐ Skipar umsjónaraðila með SSA og SSL og með rýmingu stofnunar ef þörf krefur.
- ☐ Metur þörf og kallar inn viðbótar mannafla og búnað heilbrigðisstofnunar.
- ☐ Lætur undirbúa móttöku þolenda.
- ☐ Lætur undirbúa útskrift innliggjandi sjúklinga eftir þörfum og tryggir flutning þeirra.
- ☐ Virkjar starfssvæði fyrir móttöku aðstandenda.
- ☐ Annast samskipti við deildir, hefur yfirsýn yfir stöðu þeirra og miðlar upplýsingum á milli þeirra.
- ☐ Endurmetur viðbúnaðarstig samkvæmt fyrirbyggjandi upplýsingum og sinnir afboðun.
- ☐ Kemur starfsemi heilbrigðisstofnunar í samt horf.
- ☐ Fer yfir atburðarás ásamt starfsfólki og skilar skýrslu um atvik innan tveggja vikna til forstjóra.

8.3 Vakthafandi læknir

ÓVISSUSTIG

- ☐ Mætir á heilbrigðisstofnun.
- ☐ Upplýsir samstarfsfólk og VBS um atburðinn.
- ☐ Fær upplýsingar um áfangastað neyðarsveitar og aðhlynningarstjóra frá AST

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

- ☐ Mætir á heilbrigðisstofnun.
- ☐ Upplýsir samstarfsfólk og VBS um atburðinn.
- ☐ Fær upplýsingar um áfangastað fyrir neyðarsveit og aðhlynningarstjóra frá AST
- ☐ Skipar starfsfólk í neyðarsveit og aðhlynningastjóra (ef VBS er ekki mætt).
- ☐ Undirbýr brottför þeirra í samráði við vakthafandi hjúkrunarfræðing.
- ☐ Skipar læknum í móttökuteymi með hjúkrunarfræðingum, sjúkraliðum og starfsmönnum.
- ☐ Metur hversu mörgum þolendum heilbrigðisstofnunarinnar getur tekið við, í samráði við vakthafandi hjúkrunarfræðing.
- ☐ Ákveður hvaða sjúklinga er hægt að útskrifa eða færa á milli deilda, í samráði við vakthafandi hjúkrunarfræðing og viðbragðsstjórn.
- ☐ Útskrifar sjúklinga og lætur flytja milli deilda skv. fyrri mati. Gert í samvinnu við vakthafandi hjúkrunarfræðing og VBS.
- ☐ Tekur á móti þolendum.
- ☐ Metur þörf á flutningi þolenda á aðrar heilbrigðisstofnanir og gefur fyrirmæli þar um í samvinnu við vakthafandi hjúkrunarfræðing og VBS.
- ☐ Gerir minnisblað um atvik innan viku og skilar til VBS.

8.4 Hjúkrunarfræðingar á útkallslista bjargir.is

ÓVISSUSTIG

- ☐ Mætir á heilbrigðisstofnun (ef við á).
- ☐ Upplýsir vakthafandi lækni, yfirmann eða staðgengil um atburðinn.
- ☐ Sér til þess að samfelld sí mavakt sé á vaktherbergi þar til ritari tekur við á sí mavakt.

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

- ☐ Mætir á heilbrigðisstofnun (ef við á).
- ☐ Upplýsir vakthafandi lækni, yfirmann eða staðgengil um atburðinn.
- ☐ Kallar út tvo hjúkrunarfræðinga í neyðarsveit og undirbýr brottför þeirra í samráði við yfirmann lækninga.
- ☐ Sér til þess að samfelld sí mavakt sé á vaktherbergi þar til ritari tekur við á sí mavakt.
- ☐ Fær læknaritara/starfsmann til að skrá alla atburði í tímaröð þar til VBS hefur tekið við skráningu.
- ☐ Raðar vakthafandi hjúkrunarfræðingum, sjúkraliðum og starfsmönnum í móttökuteymi með læknum.
- ☐ Metur hversu mörgum þolendum heilbrigðisstofnunarinnar getur tekið við, í samráði við vakthafandi lækni.
- ☐ Lætur hefja undirbúning á bráðamóttöku/móttökusvæði heilbrigðisstofnunar.
 - Athuga sog og súrefni á öllum stofum.
 - Athuga birgðir súrefniskúta.
 - Undirbúa hjólaborð með áhöldum fyrir teymi á móttökusvæðum þolenda.
 - Innrennslisvökva
 - Búnað fyrir uppsetningu á bláæðaleggjum.
 - Búnað fyrir blóðsýnatöku
 - Umbúðir og fleira
 - Yfirfara lín, annan búnað og aðstöðu á móttökusvæðum þolenda.
- ☐ Kannar stöðu sjúklinga, sem hægt er að útskrifa eða færa á milli deilda í samráði við vakthafandi lækni.
- ☐ Útskrifar sjúklinga og lætur flytja milli deilda skv. fyrra mati. Gert í samvinnu við vakthafandi lækni og VBS.
- ☐ Tilkynnir aðstandendum um væntanlega útskrift.
- ☐ Tekur á móti þolendum.
- ☐ Stýrir flutningi þolenda á aðrar heilbrigðisstofnanir í samvinnu við vakthafandi lækni og VBS.
- ☐ Gerir minnisblað um atvik innan viku og skilar til VBS.

8.5 Greiningarsveit HSS

ÓVISSUSTIG

Neyðarsveitir hafa að öllu jöfnu ekki hlutverk á óvissustigi. Þó skal neyðarsveit Heilbrigðisstofnunar Suðurnesja fara í viðbragðstöðu á þessu stigi ef flugsys er yfirvofandi á Keflavíkurflugvelli og neyðarsveit LSH fer alltaf í viðbragðstöðu á óvissustigi og sama gildir um flutningstæki hennar.

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

Mönnun

- ☐ Þriggja til fimm manna sveit, skipuð læknum og hjúkrunarfræðingum.
- ☐ Stjórnandi neyðarsveitar tilnefndur.
- ☐ Aðhlyningarstjóri tilnefndur.
- ☐ Mæta á [staður greiningarsveitar tilgreindur] á heilbrigðisstofnun.
- ☐ Fær upplýsingar um áfangastað frá 112/VBS.

Búnaður

- ☐ Sækir búnað neyðarsveitar [staðsetning búnaðar tilgreindur] og undirbýr brottför.
 - Búnaður – sjá fylgiskjal 1
 - Listi yfir lyf og vökva – sjá fylgiskjal 2
 - Fjarskiptatæki

Flutningur

- ☐ Fer [skilgreina farartæki] á vettvang og starfar undir stjórn VST á vettvangi.

Stjórnandi neyðarsveitar

- ☐ Stjórnandi neyðarsveitar skipuleggur störf liðsmanna sveitarinnar í samvinnu við aðhlyningarstjóra.
- ☐ Tryggir að fjarskiptasambandi og samskipti sé komið á við eftirfarandi, (sjá mynd í fjarskiptakafla 7) í samvinnu við aðhlyningarstjóra: VBS/VST/AST og SST.
- ☐ Fylgist með að nóg sé af mannskap, búnaði og sjúkraflutningatækjum.

Aðhlyningarstjóri

- ☐ Stjórnar og samhæfir sjúkrahjálp á vettvangi og starfsemi á SSS.
- ☐ Hefur yfirumsjón með starfsemi á vettvangi sjá kafla 5.3.
- ☐ Stjórnandi neyðarsveitar og aðhlyningastjóri skila minnisblaði til VBS um atvik innan viku.

8.7 Deildarstjóri og yfirlæknir legudeildar

ÓVISSUSTIG

- ☐ Upplýsir samstarfsfólk um viðbúnað.
- ☐ Bíður frekari upplýsinga og fyrirmæla VBS.

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

- ☐ Upplýsa samstarfsfólk um viðbúnað.
- ☐ Hafa samráð við viðbragðsstjórn.
- ☐ Athuga ástand og fjölda sjúklinga á legudeild
- ☐ Útskrifa sjúklinga eftir þörfum ef hægt er og tryggja eftirfylgd þeirra.
- ☐ Láta undirbúa stofur fyrir komur sjúklinga.
- ☐ Raða læknum og hjúkrunarfræðingum í teymi til vinnu á deildinni.
- ☐ Kalla út starfsfólk eftir þörfum.
- ☐ Miðla upplýsingum til VBS.
- ☐ Bíða frekari fyrirmæla frá VBS.
- ☐ Gera minnisblað um atvik innan viku og skila til VBS.

8.8 Yfirmaður myndgreiningar

ÓVISSUSTIG

- ☐ Upplýsir samstarfsfólk um viðbúnað.
- ☐ Metur hvort fresta þurfi rannsóknum öðrum en bráðarannsóknum á röntgendeild.
- ☐ Hefur yfirsýn yfir þolendur á röntgendeild.
- ☐ Miðlar upplýsingum til VBS.

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

- ☐ Upplýsir samstarfsfólk um viðbúnað.
- ☐ Metur hvort fresta þurfi rannsóknum öðrum en bráðarannsóknum á röntgendeild.
- ☐ Hefur yfirsýn yfir þolendur á röntgendeild.
- ☐ Miðlar upplýsingum til viðbragðsstjórnar.
- ☐ Lætur kalla út eftir þörfum í samvinnu við VBS.
- ☐ Bíður frekari upplýsinga og fyrirmæla frá VBS.
- ☐ Gerir minnisblað um atvik innan viku og skilar til VBS.

8.9 Yfirmaður rannsóknardeildar

ÓVISSUSTIG

- ☐ Upplýsir samstarfsfólk um viðbúnað.
- ☐ Athugar og skráir blóðbirgðir.
- ☐ Lætur viðbragðsstjórn vita um blóðbirgðir.
- ☐ Leitar eftir upplýsingum og fyrirmælum frá VBS.
- ☐ Tryggir að til séu greiningarpróf ef yfirvofandi farsótt, gildir um SVFD á LSH.

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

- ☐ Upplýsir samstarfsfólk um viðbúnað.
- ☐ Kallar út starfsfólk eftir þörfum og tryggir að sýni til greiningar farsóttar séu unnin, gildir um SVFD á LSH.
- ☐ Athugar og skráir blóðbirgðir.
- ☐ Lætur viðbragðsstjórn vita um blóðbirgðir.
- ☐ Kallar eftir blóðsöfnun ef þarf.
- ☐ Leitar eftir upplýsingum og fyrirmælum frá VBS.
- ☐ Undirbýr mælitæki til almennra meinefnarannsókna, blóðmeinarannsókna, blóðgasmælinga og storkuprófa.
- ☐ Lætur kalla út eftir þörfum í samvinnu við VBS.
- ☐ Bíður frekari upplýsinga og fyrirmæla frá VBS.
- ☐ Gerir minnisblað um atvik innan viku og skilar til VBS.

8.10 Verkefnastjóri sýkingavarna

ÓVISSUSTIG

- ☐ Upplýsir samstarfsfólk um viðbúnað.
- ☐ Athugar og skráir birgðir vegna sóttvarna. Kannar magn hlífðarbúnaðar og óskar eftir viðbótarbúnaði ef þarf.
- ☐ Lætur VBS vita um birgðir vegna sóttvarna.
- ☐ Leitar eftir upplýsingum og fyrirmælum frá VBS og umdæmis- og svæðislækni sóttvarna.
- ☐ Kallar eftir leiðbeiningum frá SVL.
- ☐ Leiðbeinir og fræðir starfsfólk.
- ☐ Kannar einangrunaraðstöðu (bæði einstaklings- og hópeinangrun) og undirbýr móttöku smitandi sjúklunga, þ.e. hvaða inngang skal nota og skilgreinir helstu leiðir innan stofnunar.

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

- ☐ Upplýsir samstarfsfólk um viðbúnað.
- ☐ Athugar og skráir birgðir vegna sóttvarna.
- ☐ Sér um að nægilegt magn hlífðarbúnaðar sé til staðar á stofnuninni. Tryggir að notkun hans sé rétt og að unnið sé samkvæmt Leiðbeiningum sýkingavarna.
- ☐ Lætur VBS vita um birgðir vegna sóttvarna.
- ☐ Leitar eftir upplýsingum og fyrirmælum frá VBS.
- ☐ Uppfærir og hefur aðgengilegar upplýsingar og leiðbeiningar sem vinna skal eftir á faraldurs/farsóttartímum.
- ☐ Sýkingarvarnastarfsmenn séu með viðveru/í nánnum samskiptum við starfsfólk deilda með farsóttasjúklinga. Taka ákvarðanir, svara spurningum, tryggja rétt vinnubrögð í umgengni við sjúklinga, notkun hlífðarbúnaðar, einangrun sjúklunga, hreinsun og sótthreinsun umhverfis, rétt sé unnið með smitefni og því fargað á réttan hátt o.fl.
- ☐ Hefur yfirsýn yfir faraldur/farsótt sjúklunga á stofnuninni og birtir þær daglega á ákveðnum stað t.d. heimasíða stofnunar.
- ☐ Lætur kalla út fleira starfsfólk eftir þörfum í samvinnu við VBS.
- ☐ Bíður frekari upplýsinga og fyrirmæla frá VBS.
- ☐ Gerir minnisblað um atvik innan viku og skilar til VBS.
- ☐ Birtir reglulega (daglega/oft á dag) upplýsingar til samstarfsfólks um fjölda faraldurs/farsóttar sjúklunga á stofnuninni og upplýsir viðeigandi aðila.

8.11 Öryggisstjóri

ÓVISSUSTIG

- ☐ Tryggir öryggi stofnunarinnar.
- ☐ Beinir aðstandendum og aðkomufólki á rétt svæði innan heilbrigðisstofnunar.
- ☐ Tryggir lokun innganga fyrir óviðkomandi umferð.
- ☐ Leitar eftir upplýsingum og fyrirmælum frá VBS.

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

- ☐ Tryggir öryggi stofnunarinnar.
- ☐ Beinir aðstandendum og aðkomufólki á rétt svæði innan heilbrigðisstofnunar.
- ☐ Tryggir lokun innganga fyrir óviðkomandi umferð.
- ☐ Leitar eftir upplýsingum og fyrirmælum frá VBS.
- ☐ Lokar öllum inngöngum samkvæmt nætúráætlun.
- ☐ Lætur kalla út öryggisverði eftir þörfum í samvinnu við VBS.
- ☐ Tryggir öryggisvörslu við opna innganga.
- ☐ Tryggja flutninga á blóðhlutum á deildir (ef við á).
- ☐ Tryggja flutninga á bráðasýnum (ef við á).
- ☐ Bíður frekari upplýsinga og fyrirmæla frá VBS.
- ☐ Gerir minnisblað um atvik innan viku og skilar til VBS.

8.12 Símaþvott

ÓVISSUSTIG

Berist tilkynning um hópslys eða aðra vá frá utanaðkomandi aðila til símaþvottar skal umsvifalaust haft samband við vakthafandi lækni og viðbragðsstjórn.

- ☐ Kallar út starfsfólk skv. fyrirmælum vakthafandi læknis/hjúkrunafræðings/VBS.
- ☐ Tryggir símaþvottu heilbrigðisstofnunar.
- ☐ Bíður frekari upplýsinga og fyrirmæla frá VBS.

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

Berist tilkynning um hópslys eða aðra vá frá utanaðkomandi aðila til símaþvottar skal umsvifalaust haft samband við vakthafandi lækni og viðbragðsstjórn.

- ☐ Kallar út starfsfólk skv. fyrirmælum vakthafandi læknis/hjúkrunafræðings/VBS.
- ☐ Upplýsir samstarfsfólk um viðbúnaðarstig.
- ☐ Tryggir símaþvottu heilbrigðisstofnunar.
- ☐ Bíður frekari upplýsinga og fyrirmæla frá VBS.
- ☐ Símaþvott beinir fyrirspurnum:
 - Frá aðstandendum sjúklinga til starfsmanna áfallahjálpar (tilgreina símanúmer, e.t.v. vísa á 1717 eða annað númer.
 - Frá fjölmiðlum til fjölmiðlatengils VBS.
- ☐ Gerir minnisblað um atvik innan viku og skilar til VBS.

8.13 Forsvarsmaður áfallateymis HSS

ÓVISSUSTIG

- ☐ Verkefnastjóri hefur að öllu jöfnu ekki hlutverk á óvissustigi.

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

- ☐ Tekur sæti í samráðshópi áfallahjálpar í umdæminu.
- ☐ Skipuleggur og stýrir áfallaþjónustu innan stofnunar eða fær aðra til þess ef umfang er mikið
- ☐ Útdeilir verkefnum, hefur heildaryfirsýn og sér um samskipti við VBS.
- ☐ Skipuleggur umönnun og stuðning við ættingja látinna í samráði við stjórnanda viðkomandi deildar.
- ☐ Metur þörf á viðrun fyrir starfsfólk heilbrigðisstofnunar.
- ☐ Gerir minnisblað um atvik innan viku og skilar til VBS.

Verklok miðast að því að koma þeim einstaklingum sem tengjast atviki (sjúklingar/aðstandendur/sjónarvottar/hjálparaðilar) í réttan farveg undir stjórn samráðshóps áfallahjálpar í umdæmi.

8.14 Apótek/lyfjafræðingur

ÓVISSUSTIG

- ☐ Lyfjafræðingur hefur að öllu jöfnu ekki hlutverk á óvissustigi.

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

- ☐ Athugar birgðir lyfja, farsóttalyfja, bóluefnis (ef við á) og vökva á heilbrigðisstofnun.
- ☐ Útvegar lyf og vökva í samráði við VBS.
- ☐ Heldur sambandi og miðlar upplýsingum til VBS.
- ☐ Gerir minnisblað um atvik innan viku og skilar til VBS.

8.15 Heilbrigðis- og læknaritarar

ÓVISSUSTIG

Ritarar hafa að öllu jöfnu ekki hlutverk á óvissustigi nema ritari VBS.

- ☐ Ritari VBS býður frekari upplýsinga og fyrirmæla frá VBS.

HÆTTUSTIG og NEYÐARSTIG

- ☐ Tilkynna öðrum riturum um viðbragðsstig skv. fyrirmælum VBS.
- ☐ Taka fram skráningarblöð og hópslysagögn fyrir sínar starfseiningar.
- ☐ Kalla út fleiri ritara samkvæmt fyrirmælum VBS.
- ☐ Einn ritari vinnur með hverju móttökuteymi við skráningu og upplýsingamiðlun.
- ☐ Einn ritari vinnur við flæðisskráningarblað á bráðamóttöku/móttökusvæði sjúklinga.
- ☐ Ritarar vinna venjubundin störf eða önnur verk samkvæmt ósk VBS.
- ☐ Bíða frekari upplýsinga og fyrirmæla frá VBS.

9.0 Samskiptaleiðir

Samkvæmt 12. gr. almannavarnalaga nr. 82/2008 er það hlutverk Samhæfingarstöðvarinnar að samhæfa aðgerðir á landsvísu og gagnvart æðstu stjórn landsins ásamt því að samhæfa aðgerðir stofnana og fyrirtækja. Draga ber úr álagi á símkerfið eftir því sem tæk eru á. Aðlagið eftirfarandi skipuriti fjarskiptum heilbrigðisstofnunarinnar og auðkennið tegund samskiptaaðferða, þ.e. sími, talstöð (TETRA, VHF o.frv.) ásamt talstöðvarásam og símanúmerum.

Skráðið sérstaklega samskiptaleiðir VBS innan stofnunarinnar.

9.1 Grunnskipulag fjarskipta (Tetra)

Í upphafi tilkynna allir viðbragðsaðilar sem eru á leið á vettvang sig inn á **BLÁR X - 0** og eru á þeim talhóp þar til fyrirmæli eru gefin um annað.

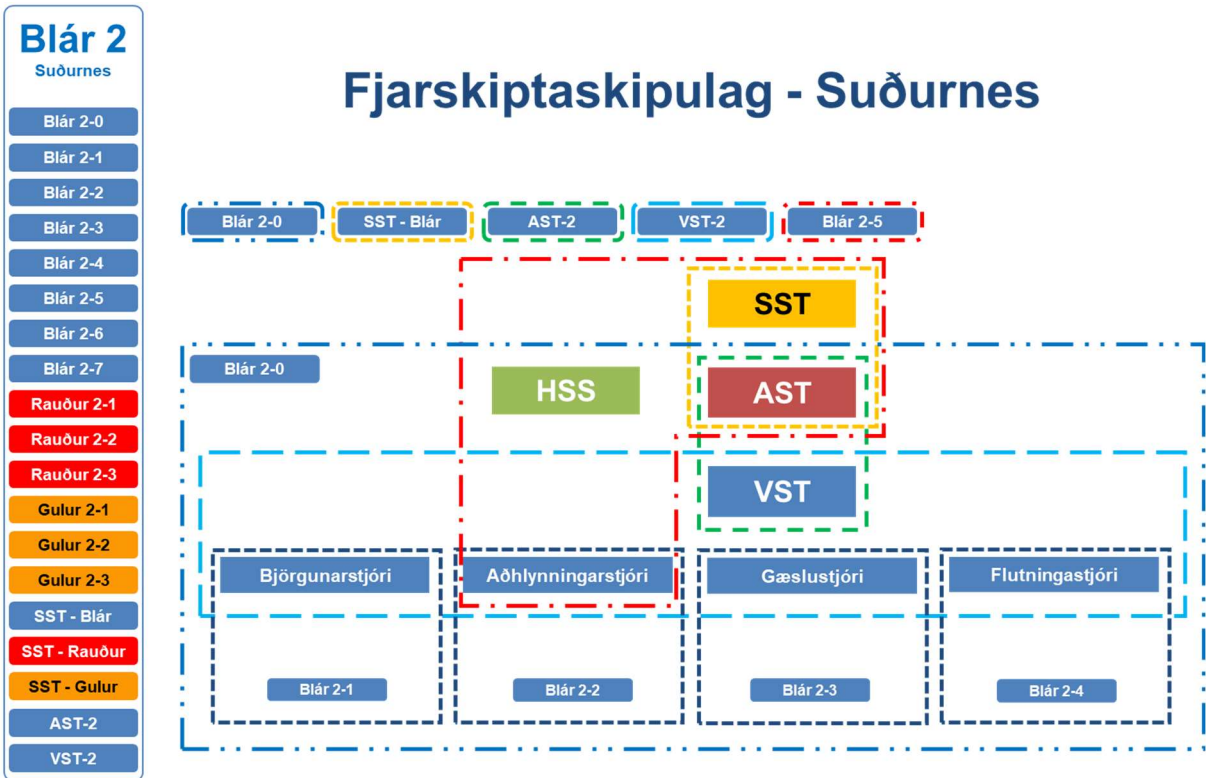
Fjarskipti milli helstu stjórneininga eru sem hér segir (mynd 9.1):

- Samhæfingarstöðin og Aðgerðastjórn eru með sín samskipti á **SST - BLÁR**
- Aðgerðastjórn - Vettvangsstjórn **AST - X**
- Vettvangsstjórn - stjórnendur verkþátta **BLÁR X - 1, 2, 3 og 4**
- Innbyrðis fjarskipti innan einstakra verkþátta ákvarðast eftir aðstæðum (TETRA og VHF)
- Aðhlynnningarstjóri er í sambandi við AST og SST varðandi sjúkraflutninga á **BLÁR X - 5** eftir því sem við á (SST getur fært verkefnið á annan talhóp ef álag gefur tilefni til) ásamt HSS.
- Rauði krossinn á Íslandi (fjöldahjálparstöð/SSA) er í sambandi við AST/SST á **BLÁR X - 6**

Verkþáttastjórar og þeirra verkþættir geta notað talhópa:

Björgunarstjóri	Tetra	BLÁR X - 1
Aðhlynnningarstjóri	Tetra	BLÁR X - 2
Gæslustjóri	Tetra	BLÁR X - 3
Flutningastjóri	Tetra	BLÁR X - 4

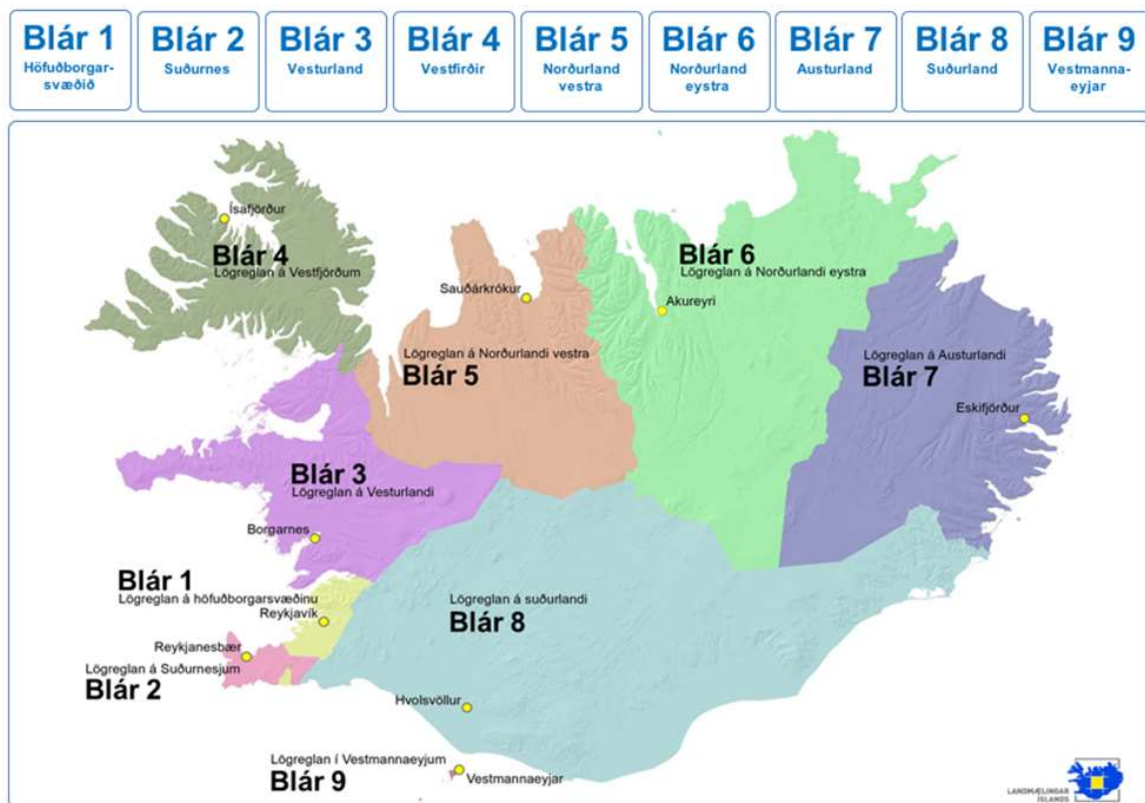
Gáttun milli VHF og Tetra er framkvæmd af stjórnstöð Landhelgisgæslunnar við virkjun viðbragðsáætlunarinnar. Fjarskiptamiðstöð lögreglunnar sér um að samtengja Tetra-talhópa „patsa“ þegar og ef við á. SST, AST, VST, VST-sjór og stjórnstöð Landhelgisgæslunnar eru með opið fyrir fjarskipti á Tetra- talhóp **Blár X - 7** og nýta hann til að koma upplýsingum á milli viðbragðsaðila sem nota einungis Tetra annarsvegar og hefðbundin skipafjarskipti hinsvegar. Frekari útfærsla á skipulagi fjarskipta er ákveðin af stjórnanda á vettvangi í samráði við yfirstjórn.

Mynd: 9.1 Grunnskipulag fjarskipta

Blár 1	Blár 2	Blár 3	Blár 4	Blár 5	Blár 6	Blár 7	Blár 8	Blár 9
Höfuðborgar-svæðið	Suðurnes	Vesturland	Vestfirðir	Norðurland vestra	Norðurland eystra	Austurland	Suðurland	Vestmanna-eyjar
Blár 1-0	Blár 2-0	Blár 3-0	Blár 4-0	Blár 5-0	Blár 6-0	Blár 7-0	Blár 8-0	Blár 9-0
Blár 1-1	Blár 2-1	Blár 3-1	Blár 4-1	Blár 5-1	Blár 6-1	Blár 7-1	Blár 8-1	Blár 9-1
Blár 1-2	Blár 2-2	Blár 3-2	Blár 4-2	Blár 5-2	Blár 6-2	Blár 7-2	Blár 8-2	Blár 9-2
Blár 1-3	Blár 2-3	Blár 3-3	Blár 4-3	Blár 5-3	Blár 6-3	Blár 7-3	Blár 8-3	Blár 9-3
Blár 1-4	Blár 2-4	Blár 3-4	Blár 4-4	Blár 5-4	Blár 6-4	Blár 7-4	Blár 8-4	Blár 9-4
Blár 1-5	Blár 2-5	Blár 3-5	Blár 4-5	Blár 5-5	Blár 6-5	Blár 7-5	Blár 8-5	Blár 9-5
Blár 1-6	Blár 2-6	Blár 3-6	Blár 4-6	Blár 5-6	Blár 6-6	Blár 7-6	Blár 8-6	Blár 9-6
Blár 1-7	Blár 2-7	Blár 3-7	Blár 4-7	Blár 5-7	Blár 6-7	Blár 7-7	Blár 8-7	Blár 9-7
Rauður 1-1	Rauður 2-1	Rauður 3-1	Rauður 4-1	Rauður 5-1	Rauður 6-1	Rauður 7-1	Rauður 8-1	Rauður 9-1
Rauður 1-2	Rauður 2-2	Rauður 3-2	Rauður 4-2	Rauður 5-2	Rauður 6-2	Rauður 7-2	Rauður 8-2	Rauður 9-2
Rauður 1-3	Rauður 2-3	Rauður 3-3	Rauður 4-3	Rauður 5-3	Rauður 6-3	Rauður 7-3	Rauður 8-3	Rauður 9-3
Gulur 1-1	Gulur 2-1	Gulur 3-1	Gulur 4-1	Gulur 5-1	Gulur 6-1	Gulur 7-1	Gulur 8-1	Gulur 9-1
Gulur 1-2	Gulur 2-2	Gulur 3-2	Gulur 4-2	Gulur 5-2	Gulur 6-2	Gulur 7-2	Gulur 8-2	Gulur 9-2
Gulur 1-3	Gulur 2-3	Gulur 3-3	Gulur 4-3	Gulur 5-3	Gulur 6-3	Gulur 7-3	Gulur 8-3	Gulur 9-3
SST - Blár								
SST - Rauður								
SST - Gulur								
AST-1	AST-2	AST-3	AST-4	AST-5	AST-6	AST-7	AST-8	AST-9
VST-1	VST-2	VST-3	VST-4	VST-5	VST-6	VST-7	VST-8	VST-9

Mynd 9.2 Talhópamöppur

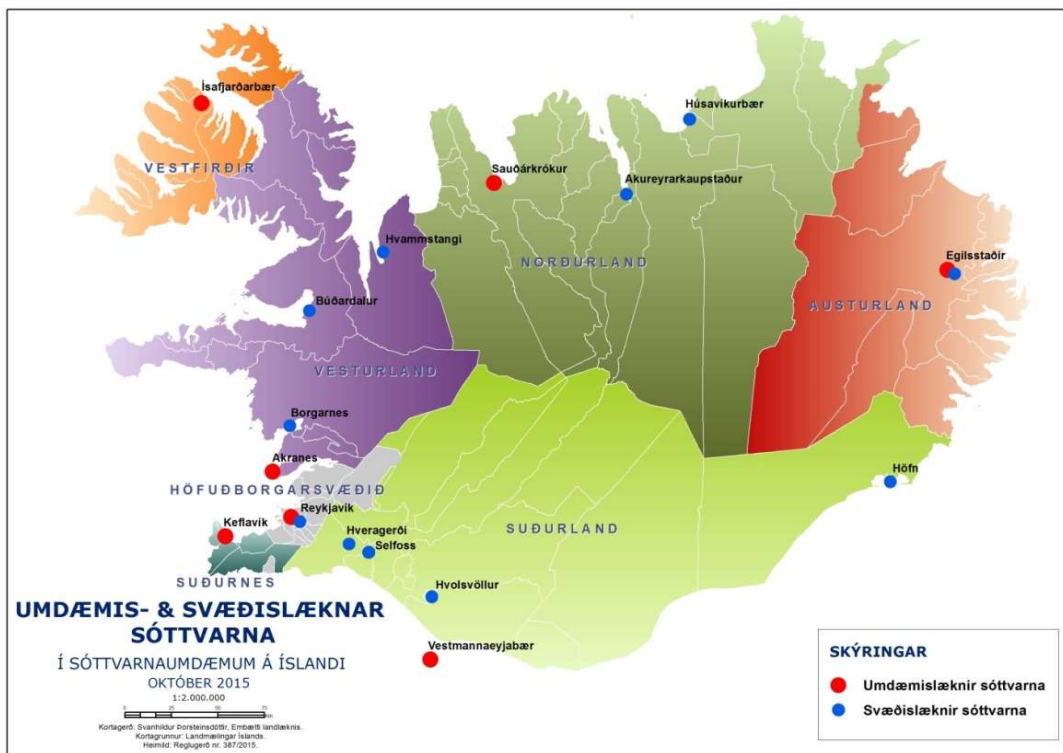

Mynd 9.3 Umdæmaskipting fjarskiptatalhópa

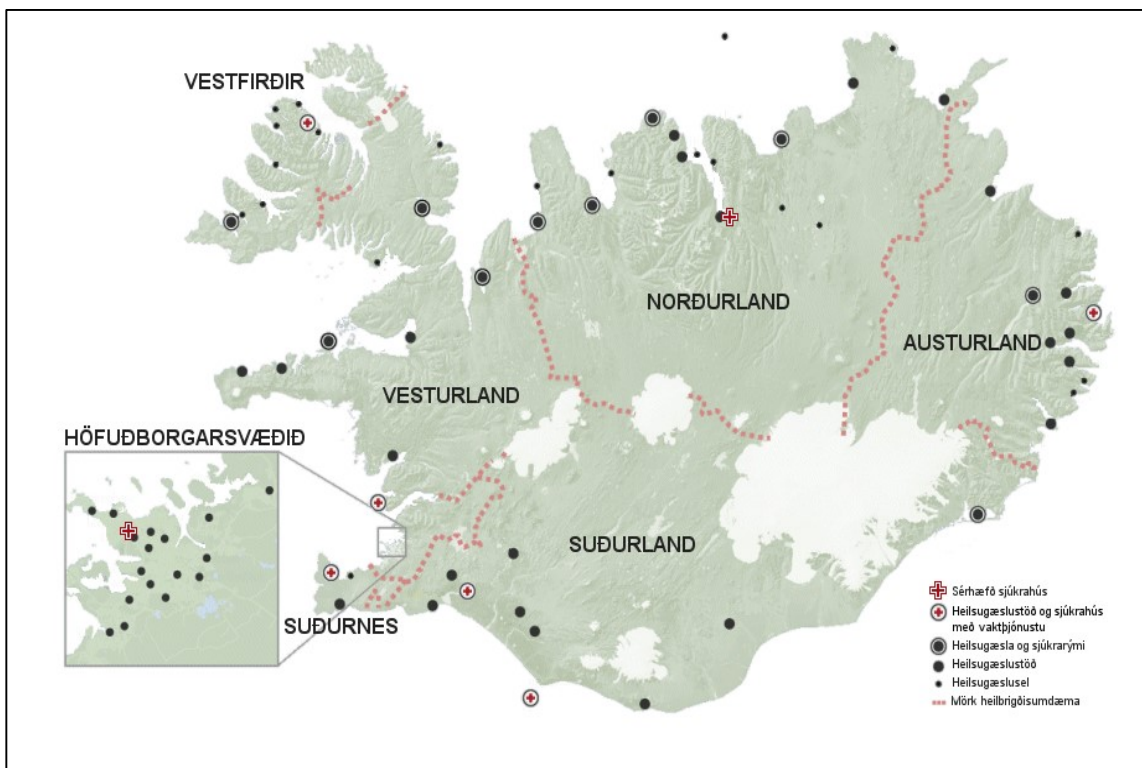
Blár 2 Suðurnes Blár 2-0 Blár 2-1 Blár 2-2 Blár 2-3 Blár 2-4 Blár 2-5 Blár 2-6 Blár 2-7 Rauður 2-1 Rauður 2-2 Rauður 2-3 Gulur 2-1 Gulur 2-2 Gulur 2-3 SST - Blár SST - Rauður SST - Gulur AST-2 VST-2	Heilbrigðisstofnanir Landhelgisgæslan Lögregla Neyðarlínan varðstofa Sjúkraflutningar Slökkvilið	RAUÐUR
	Aðgerðastjórnir Björgunarsveitir Isavia Rauði krossinn á Íslandi - Allir sem hafa aðgang að rauðum hópum	BLÁR
	Fjarskiptafyrirtæki Hafnir Jarðvísindastofnun Spölur Strætó Sveitarfélög Veðurstofan Vegagerðin Veitustofnanir Þjóðgarðar - Allir sem hafa aðgang að rauðum og bláum hópum	GULUR

Mynd 9.4 Aðgangsstýring að talhópum

10.0 Kort

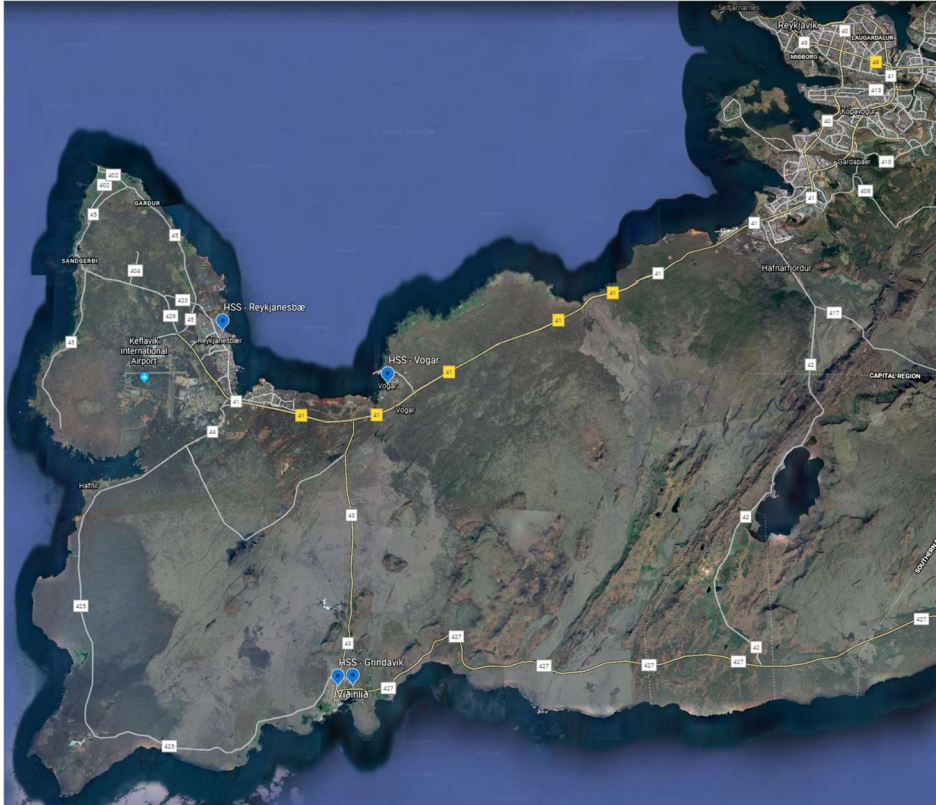

Mynd 10.1 Sóttvarnaumdæmin (sjö) og staðsetning umdæmis- og svæðislækna sóttvarna

Mynd 10.2 Heilbrigðisumdæmin eru sjö (7), sérhæfð sjúkrahús eru tvö (2) og heilbrigðisstofnanir eru sex (6)

Kort og yfirlitsmyndir af starfssvæðum innan stofnunar

Yfirlitsmynd af nánasta umhverfi stofnunar og aðkomuleiðir

11.0 Dreifingarlisti

Eintakið er vistað rafrænt á eftirtöldum vefsíðum: hss.is

Opnum vef stofnunar: Heilbrigðisstofnun Suðurnesja. Hss.is

Auk þess eru rafræn eintök vistuð á eftirtöldum stöðum: innri vef HSS.is

Staður eða stofnun	Fjöldi prentaðra eintaka
Aðsetur viðbragðstjórnar (VBS) stofnunar	0 stk
Deildir innan stofnunar, nefnið allar og fjölda eintaka	0 stk
Aðgerðastjórnstöð (AST) umdæmis	0 stk
Samhæfingarstöðin (SST)	0 stk

12.0 Breytingasaga

Útgáfa	Dagsetning	Skýringar/breytingar	Fært inn
1.0	06.02.2020	Fyrsta útgáfa viðbragðsáætlunar HSS	20.02.2020
2.0	08.02.2021	Önnur útgáfa viðbragðsáætlunar HSS	20.02.2021
3.0	07.02.2022	Þriðja útgáfa viðbragðsáætlunar HSS	20.02.2022
4.0	15.02.2023	Fjórdða útgáfa viðbragðsáætlunar HSS	15.02.2023

13.0 Viðaukar

Viðauki 13.1 Lög og reglugerðir

1. [Alþjóðaheilbrigðisreglugerðin, \(IHR-2005\)](#)
2. [Lög um almannavarnir nr. 82/2008](#)
3. [Lög um heilbrigðisþjónustu nr. 40/2007](#)
4. [Sóttvarnalög nr. 19/2007](#)
5. [Reglugerð um sóttvarnaráðstafanir nr. 817/2012](#)

Viðauki 13.2 Gátlisti vegna sjúklingamóttöku í sjúkdómsfaraldri

Útbúnaður í umhverfi	Til rannsókna og meðferðar	Hlífðarbúnaður starfsmanna	Lyf
Stofa til einangrunar einstaklings eða til hópeinangrunar	Skráningablöð og skriffæri. Diktafónar Rannsóknarbeiðnir	Hlífðargrímur	Verkjalýf
Vaskur, sápa, þurrkur	Hlustunarpípa	Einnota hanskar	Veirulyf, sýklalyf
Handspritt	O ₂ mettnarmælir	Hlífðarslopppar	Súrefni
Ruslafata og plastpokar	Hitamælir, bp-mælir	Plastsvuntur	NaCl 30 stk
Grind og pokar fyrir óhreint lín	Klórhexidínspritt	Hlífðargleraugu	RA 30 stk
Hjólaborð og skrifborð	Æðanalar, plástrar, umbúðir	Hlífðarsamfestingar	Ventolin inhal 3 ks
Tölva með aðgengi að SÖGU	Vökvasett og gul nálabox		Atrovent 1 ks
Legubekkir, koddar, ábreiður og lín	Innrennslisvökví (RA og NaCl). Saltvatn 20 ml og sæft vatn 20 ml	Þrif á umhverfi:	
Nýrnabakkar	Veirusýnatökupinnar (rauður tappi), sýnaglös, bakteríupinnar (bleikir tappar)	Bréfrúllur og sprittþurrkur	
Einnota glös	Merkimiðar	Umhverfisspritt e.t.v. annað sótthreinsiefni eftir smitvaldi	
	Plast fyrir sýni og beiðnir	Sápa, tuskur og áhöld	

Viðauki 13.3 Bráðaflokkun og áverkamat

Þegar grunur leikur á mengun eða smithættu og þolendur margir, er gert ráð fyrir að bráðaflokkunar-spjöld og eftir atvikum mengunarspjöld verði notuð á vettvangi, sjá mynd 13.2 og mynd 13.3.

Bráðaflokkun og áverkamat er forgangsöröðunarkerfi sem notað er af öllum viðbragðsaðilum á Íslandi. Kerfið nýtist í hópslysum, óháð hvers eðlis atburðarásin er (t.d. bílslys, flugslys, mengunarslys o.s.frv.). Tilgangurinn með slíku kerfi er margþættur:

- Að öðlast upplýsingar um umfang og alvarleika atburðar á sem skemmstum tíma.
- Að nýta þær bjargar sem til staðar eru á sem bestan hátt miðað við aðstæður.
- Að „réttur“ sjúklingur gangi fyrir og fari á réttan stað á réttum tíma.
- Að allir viðbragðsaðilar tali sama tungumálið og hafi sameiginlegan skilning á stöðu mála.

Kerfið byggir á tvískiptri flokkun:

- Bráðaflokkun, gróf forgangsöröðun á vettvangi.
- Áverkamat, ítarlegra mat sem framkvæmt er á söfnunarsvæði fyrir slasaða eða í sjúkraflutningum.

Forgangsflokkar bráðaflokkunar og áverkamats eru eftirfarandi:

- **Rauður** (Forgangur 1), sjúklingur í lífshættu.
- **Gulur** (Forgangur 2), sjúklingur ekki í lífshættu en með alvarlega áverka sem gætu orðið lífshættulegir.
- **Grænn** (Forgangur 3), sjúklingur ekki í lífshættu og getur beðið. Rétt er að taka fram að ekki skal líta á græna sjúklinga sem óslasaða.
- **Svartur**, sjúklingur er látinn.

Nánari upplýsingar um bráðaflokkun er að finna í [Handbók um heilbrigðisþjónustu og almannavarnir](#) sem vistað er á vef Embættis landlæknis.

Mynd 13.1 Mengunarspjald. Framhliðar og bakhlið

Mynd 13.2 Mengunarspjald. Eiturefni, geislavirkni eða smithætta